

V. évf. 3. szám | 2020. április

pont

újbudai
kulturális
magazin

**A „REZESBANDASÁGNAK”
A VÉGÉN ÉN IS OTT VAGYOK**

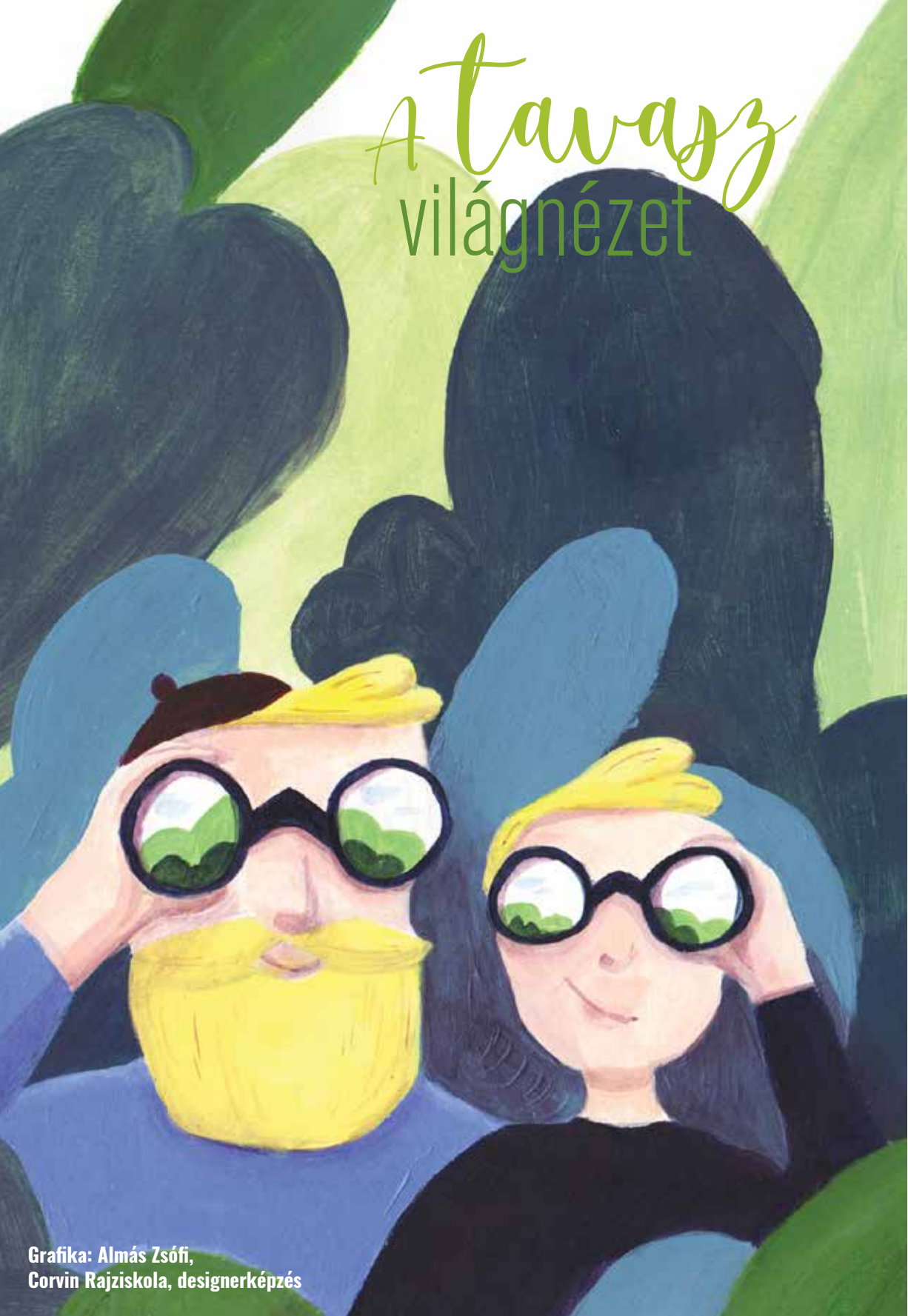
Kollár-Klemencz László

PODCAST, A RÁDIÓZÁS RENESZÁNSZA

**MUZEÁLIS MENEDÉK
– műélvezet másképp**

EGYETEM A KORONA IDEJÉN

A tavasz világnézet

Grafika: Almás Zsófi,
Corvin Rajziskola, designerképzés

Főszerkesztő:
Kapin Viktória

Szerkesztőség:
1113 Budapest,
Zsombolyai utca 5.

Telefon: 381-1307
e-mail:

pontmagazin@ujbuda.hu

Kiadja a KözPont Újbudai,
Kulturális, Pedagógiai
és Média Kft.

Ügyvezető igazgató:
Antal Nikolett

Megjelenik
10 000 példányban

Újságírók:

Bársony-Németh Péter,
Bolla György, Farkas Róbert,
Kovács Gabriella,
Lőrincz Adrienn, Reich Nóra,
Szabó Márta, Szebeni Dóra,
Szentimrei Zsolt, Tallér Edina

Olvasószerkesztő: Szabó Márta

Korrektor: Paola Fernández

Tervezőszerkesztő: **KOY**

Címlapfotó:
Búza Virág

Képszerkesztő:
M. Horváth Orsolya

Marketingvezető:
Kelemen Angelika
Hirdetés:
Szobonya Tímea
pontmarketing@ujbuda.hu

Szerkesztőségi titkár:
Somosi Tamara

Nyomtatás:
Pharma Press Kft.

Felelős vezető:
Fabók Dávid

*Az újságban megjelent
hirdetmények és hirdetések
tartalmáért a szerkesztőség
nem vállal felelősséget.*

Korona idején

Amikor ezek a sorok íródnak, még alig egy hét telt el a világunk teljes átalakulása óta. Egy csapásra minden elborítottak a vírusról szóló hírek, ránk tört a vásárlási pánik, kiürültek a szappanospolcok. Bezártak a kulturális és oktatási intézmények, megszűntek a munkahelyek eddigi formájukban működni, sokan otthon találták magukat nemcsak esténként, de napközben is. Nehezen felfogható és feldolgozható, amit megélünk. A bizonytalanság nyomasztó, miközben egy új „normálist” kell kialakítanunk, és egy időre arra kell berendezkednünk – még ha oly sokszor lehetetlennek tűnik is. Egy olyat, amelyben minimális a személyes érintkezés és a közösségi élmény. Az eddigi fogalmaink szerint legalábbis.

Elsőként a Mit Játsszunk társasjátékos vlogger házaspár Facebook-kampánya ragadott meg: „mutassuk meg együtt a világnak, hogy az otthon töltött közös, családi idő most is lehet hasznos, értékes, játékos, mély, gondolkodós, örömteli! Fordítsuk pozitív oldalára a jelenlegi eseményeket, és játsszunk minél többet, hogy később ne csak szomorkodva vagy fogszorítva emlékezzünk erre az időszakra az életünkéből!” Majd újabb és újabb közösségi kezdeményezésekbe botlottam. A legtöbbször egymás támogatása, lelkesítése, megnevettetése a célja. Két óra alatt kétszáz poszt érkezett a felhívásra, amelyben szülők mesélnek a home office-ről úgy, hogy a körülöttük lebzselő gyerekekre kollégáikként hivatkoznak. Felhőtlen szórakozás! Közben a megszokottnál most sokkal nehezebben menedzselhető mindennapjaikból árad a kreativitás, a humor, a törődés. De felvidítottak az utcán egymástól két méterre borzogató-beszélgető szomszédok is. Eddig nem jutott eszembe, milyen vicces és értékes lehet egy péntek esti webes koccintás a kollégákkal. És azt is hamar megszoktam, hogy a napi kommunikáció részeként a munkatársakkal nemcsak munkáról, hanem családtagjaik aktuális kihívásairól is beszélgetünk.

Kicsit sem szeretném azt üzenni, hogy milyen jó most. A programajánlók hiányoznak az áprilisi Pont magazinból, és a programok is hiányoznak nagyon. De jóleshet ilyenkor – ilyenkor talán még jobban – olvasnivalóval, kulturális csemegével, vírusmentes tartalommal töltődni. Írtunk ezért online egyetemekről, weben látogatható múzeumokról, érdekes podcastcsatornákról. És nem utolsósorban azokat a művészeket is megkérdeztük, akik nemrég még Újbudán készültek fellépni, kiállítani. Reméljük, hamarosan élőben is találkozhatunk! Velük is.

KAPIN VIKTÓRIA
FŐSZERKESZTŐ

tartalom

metszéspont

5..... **A „REZESBANDASÁGNAK”**

a végén én is ott vagyok

10..... **IRÁNYTŰ**

12..... Nem kívülről tekintek a realitásra,
saját magam teremtem azt

– **LAJTA GÁBOR**

15..... A fotográfus száz arca

– **GÖMÖR TAMÁS**

16..... Egy nem reménytelen

FÜGGETLEN SZÍNHÁZ

forráspont

18..... Mi határozzuk meg
a közbeszédet

– **MOLNÁR ÁRON NOÁR**

20..... **PODCAST**, avagy

a rádiózás reneszánsza

22..... Ötéves **A B32 GALÉRIA
ÉS KULTÚRTÉR**

26..... **MUZEÁLIS** menedék

csúcspont

28..... **HARMÓNIABAN** a környezettel

30..... **A BOR FILOZÓFIÁJA 2.0**

33..... Szubjektív **ÚJBUDA**

34..... Előttem van **KELET**

nézőpont

38..... **EGYETEM** a korona idején

powerpoint

40..... **KIKAPCS**

– alapítvány mint startup

fénypont

42..... Óda egy újhullámos

KÖNYVTÁRHOZ

45..... Vissza **JERUZSÁLEMBE**

50..... **MEGELEVENEDIK A MESE**

A „rezesbandaságnak” a végén én is ott vagyok

KOLLÁR-KLEMENCZ LÁSZLÓ MINDIG
SOKFÉLE ZENEI VILÁGGAL DOLGOZIK.
ÉG AZ ERDŐ CÍMŰ ALBUMÁN SAJÁT SZER-
ZEMÉNYEK ÉS KORTÁRS ÍRÓK SZÖVEGEI
MELLETT CIGÁNY ÉS ERDÉLYI DALOK IS
MEGSZÓLALNAK. KÖZÖSSÉGET TEREMT
A SZÓLÓLEMEZÉBEN, KÖZÖSSÉGEKET HOZ
ÖSSZE A SZENTENDREI RENGETEGBEN.
A KÉSZÜLŐ CSALÁDREGÉNYÉBEN
ŐRÖKÖLT SORSÁRA IS RÁKÉRDEZŐ
MŰVÉSSZEL KOVÁCS GABRIELLA
BESZÉLGETETT.

Kollár-Klemencz László

Tavaly ősszel elvonultál Erdélybe, és belekezdted a harmadik könyved írásába, amely a családod története lesz. Ez mint ötlet érdekelt, vagy feltámadt benned egy zsigeri vágy megismerni a múltat?

Azon gondolkodtam a második novelláskötet után, hogy legyen-e még egy hasonló, vagy írjak valami mást, ami igazán rólam szól. És ez volt a gyerekkorom. A történet visszavisz a '70-es évekbe, egy kis sváb faluba, ahol iszonyú porosan, koszosan töltöttem a nyarakat, kicsapva a nagyszülőkhöz, és onnan mindig nagyon nehezen szakadtam el.

Ez volt az „aranykor”?

Abszolút, a gyerekkorom örömteli része ide kötődik. Budapesten az iskola várt rám, és a napi edzések. A nyári szünet után mindig nehezen álltam vissza: általában káromkodtam és tájszólással beszéltem legalább két hétig. A falusi emlékeim nagyon erősek, tele vannak izgalmakkal, sokszor egészen halálközeli állapotokat is megélttem. Volt, amikor úgy feküdtem le, hogy másnap ki sem teszem a lábam a nagyanyám kertjéből. Mindig megígértem magamnak, hogy jó fiú leszek.

Milyen halálközeli élményekről beszélsz?

Apróságok; a szomszéd „rossz” gyerek rávett például arra, hogy töltényt robbantsunk. Ráütöttem egy kővel, és mel-

lettem súvított el az egész. Órákra megsüketültem, ültem az ebédnél, és mindent egy szűrőn keresztül hallottam. Sikító hang volt a fülemben, a szívem a torkomban dobogott. Volt, hogy a lovaskocsi kereke bekapta a lábamat, nem tudom, hogyan menekültem meg. Döngkúthoz jártunk rendszeresen bandázva a többiekkel... Ijesztő helyzeteket éltem meg, ami akkor, ott normálisnak tűnt.

És hogyan tekeredett tovább a személyes történeted a család felé?

Picit többet akartam, mint magamról írni. Megtudtam, hogy ükapámnak, aki Újhartyánban az első sramlizenész volt, szobrot akarnak állítani. Kaldenekker József, nekem Miklós tata, alapította meg azt a híres Öreg Bandát, amelyre még neves pesti zenekutatók is kíváncsiak voltak. Mindig tudtam, hogy ez egy fontos vonal, és hogy az egész zenés dinasztia én is a része vagyok. A Kaldenekkerknél apáról fiúra szállt át a tudás, és ennek a „rezesbandaságnak” a végén én is ott vagyok. Az elmúlt időszakban a nagynénémhez jártam le, aki ismer mindenkit, és ilyen „adatközlő”. Elképesztő mennyiségű anyagot vettem fel. Így alakult ki egy teljesebb, színesebb kép a családomról.

Mi az, amit közben megtudtál magadról?

Érdekes és finom részlet derült ki arról, ahogyan az őseim a saját

zenészségükhöz álltak. Miklós tata soha nem szerette a nagy nyilvánosságot, szalma közé bújt, ha az Öreg Bandáról kérdezték. Nem a színpad vonzotta, hanem maga a zenecsinálás, a komponálás. Ebben abszolút magamra ismerek.

A szereplés számodra mindig nyomasztó volt?

Igen, én a színpadtól feszült vagyok, úgy kell odatolni. Amikor már megy a zene, akkor jól érzem magam benne. Alkotni szeretek. Ez a kettősség minden ösömben jelen volt.

De ezzel együtt egy csapat verbuválása, másképpen a közösségteremtés, nem állt tőlük távol...

Ebbe még így nem látok bele. Vannak ezek az introvertált férfiak, akikről mindig azt hallottam, hogy kattant, bezárt személyiségek. Miklós nagytata felesége erős asszony volt, ő tartotta kézben a családot. Azt látom, hogy a megszállott férfiak mögött mindig önazonos, határozott nők álltak, akik jól tudták kezelni a családdal együtt járó problémákat. A könyvem munkacíme az Öreg Banda, de van egy alcím is: Erős asszonyok. Sok szempontból ez még érdekesebb is számomra.

Úgy érzem, te kicsit továbbléptél, vagyis a zenei fanatizmusod és zártságod ellenére képes vagy embereket összehozni. Sokféle művészettel dolgozol, népzenei játékok

a cigány muzsikussal, a klasszikus zenésszel. Szentendrén felépítetted a Dömörkapu Rengeteg kulturális vendégházat, oda is mindenhol jönnek.

Valami belső hiánypótlás ez, hogy embereket gyűjtök magam köré. Fiatalkoromban sem szerettem elmenni csak egy valakivel, mondjuk a BNV-re. *(Budapesti Nemzetközi Vásár – a szerk.)*

Jártál a BNV-re?

Egyszer-kétszer voltam. *(nevet)* Nem szerettem egyedül elmenni sehová, mert akkor beszélgetni kellett. Az pedig fárasztó. Zárkózottabb vagyok ennél. Mindig úgy szerveztem, hogy legalább hárman legyünk. Ketten beszélgetnek egymással, én meg hallgatom. A közösségteremtő dolgom is hasonló: a tömegben könnyedén hátrahúzódhatok, és csendben maradhatok. A többiek addig megoldják. Nem vagyok az a kávézgatós, órákig beszélgetős típus. Viszont szeretnék mégis elmondani magamról dolgokat, és ezt a dalokon keresztül teszem.

A sokszínű zenei együttlét hogyan kapcsolódik a lelki alkatodhoz?

Annyiféle zenében mozogtam eddig, és igazán sohasem tudtam leragadni egy stílusnál. A kötöttségeken túl mindig a szabadság érdekelt, vagyis a sokféle irányzatból, újabb és újabb helyzeteken keresztül, mindig igyekeztem kivenni a számomra lényegeset, izgalmat.

Az Ég az erdő főcímdala valami olyasmiről szól, hogy pusztuljon minden. Nincs megmentés, nincs megváltás. Ott miért hagyod veszni az egészséget?

Az alkotás közben néha olyan érzések jönnek elő, amelyekről te magad sem tudsz. Ki tudok találni verziókat erre is. Például úgy lehet tiszta lappal kezdeni bármit, ha azt mondjuk, hogy minden, ami eddig volt, most vesszen el. Ne próbáljunk ügyeskedni, ne keresgéljünk kikapukat; hogy még egy kicsit drogozzunk, vagy még egy-két pohár bor... Mindent, amit addig csináltunk, és nem működött, fejezzünk be, akár égessük fel. Számomra csak így van esélye annak, hogy egy új dolog megszülessen.

Lehetne egy másik verzióban a Föld pusztulása is. Tudom, tavaly írtad a dalt, de nagy a szinkronicitás...

A környezethez való hozzáállásunkat az önmagunkkal való viszony határozza meg. A változó világ azonban függönyöket, layereket húzott az ember és a természet közé, így nem is látjuk önmagunk erdejét. De nem analizálok ezt, és az is lehet, hogy hülyeség. Halál bizonytalan vagyok néha ezekben a sorokban.

Az erdő, a rengeteg jelenik meg a lemezeiden. A rengetegről nekem a mesék jutnak eszembe. Rengeteg, ahol elveszünk,

ahol mindenféle csodával találkozhatunk. A rengeteg lehet akár a tudatalattid is. Ez így van. Egyszerre támogató és segítő a rengeteg erdő, a természet. Hiszek Istenben, a tudatalatti az a Jóisten karjaiban lévő dolog. A lélek mélyéről jövő üzenetek mindig erős hatások. A tudatalattimban sokkal közelebb vagyok Istenhez, mint a tudatos jelenlétemben.

A Dömörkapu Rengeteg valódi kulturális találkozási pont. Olyan helyet teremtettél ott, ahol a te világgoddal találkozhatnak az emberek. Építettem az erdő mélyére egy saját univerzumot, amiben én is jól érezhetem magam, és más is. A saját örömet osztom meg itt.

Feleséged, Sára szervezi a programokat. Közösen dolgoztok az egészen. Mindent, ami körülvesz, azt valahogy igyekeztünk kiterjeszteni. Túrázunk a környéken, vannak fűszernövénygyűjtő és gombaszedő programok, lovagolunk, rendszeresen fellépnek zenészek. Játszott már itt Grecsó, Kiss Tibi, Ferenczi Gyuri, Sebő Ferenc, a Platon Karataev együttes. Szerveztünk tavaly nyáron két Magyarországon élő francia sráccal egy Nemnövekedés-hétfvégét is *(környezetvédelmi, fogyasztásellenes, antikapitalista mozgalom – a szerk.)* Főztünk, filmeket vetítettünk, vásároltunk, elsősorban tartós holmik

cseréltek gazdát. Azt hirdettük, hogy az őrült túlfogyasztással szemben a kis közösségekben, az egymás segítésében van az igazi erő és a jövő.

Volt egy élő Tinder-est is. Megpróbáltuk a netes világ párkereső módszerét valós környezetben összehozni. Az én generációm még abban szocializálódott, hogy csak ciki, ha nem tudsz összejönni valakivel egy buliban, egy moziban. A mai tizen- és huszoneveseknek azonban ez kardinális probléma. Volt egy asztal és egy paraván, két sorban álltak a fiúk és lányok, középen az asztalon volt egy kő. Ha valaki balra tette, nem kő – ha jobbra, igen.

Alakultak igazi kapcsolatok? Ja, vagy három pár jött össze a végén. Aztán itt moziba is mentek, vetítettük a Dirty Dancinget és Dj Szamosi diszkójában táncolhattak.

Van egy örökbe fogadott kisfiad, Roland, aki ebben a közösségben nő fel. Boldogan lubickol benne, mindenki tanítja valamire.

Régebben a lemezeiden gyerekek is énekeltek. Őt még nem vetted bele valamelyik dalodba?

Az Ég az erdő második vagy harmadik refrénjénél van egy furcsa, kicsit hamiskás hang, az a Roli.

Fotó: Búza Virág • Styling: Milkovics Krisztina • Smink, haj: Oláh Zsófi
Ruha: Reserved, House, Cropp, Vagabond • Köszönjük a helyszínt a Fonó Budai Zeneháznak!

Kertész utcai SHAXPEARE-MOSÓ

„Mint a kóser disznótor, itt megtörténhet bármi: a Madách tér a kamaszkorodba fog hazajárni.” – hangzik el a Bodó Viktor rendezésében látható újkori Rómeó és Júlia történet prólógusában. A Závada Péter szövegében megjósolt jövő be is következik: az Örkény István Színházban mindjárt az első jelenetben elszabadulnak az indulatok.

A rendező füttyül a klasszikus shakespeare-i hagyományokra, a költészetet rappel helyettesíti és egy komplett autómosót tol be a színpadra.

Azonnal a jelenben van mindenki, ahol Rómeó és Júlia (Patkós Márton, Kókai Tünde) már jócskán túl van a kamaszkoron, Kapulekék dörzsölt újjagdagok, Lőrinc barát (Mácsai Pál) a helyi drogelosztó feje, a Herczeg (Gálffi László) pedig erőszakot sugárzó bőrdzsekis maffiafőnök. Az előadásban poénra kijátszott helyzetkomikumok, pantomimek,

táncos revük és jól ismert házibulis jelenetek váltogatják egymást. Bodó Viktor, miként korábbi munkáiban (Motel, Ledarálnakeltűntem), most sem tart távolságot, a közönséget bevonja a játékba, így a képzeletbeli negyedik fal, amely a színházban elválasztja a nézőket a színpad világtól, rögtön leomlik. Reméljük, nem sokat kell várni a következő előadásra!

Fotó: Horváth Judit

● metszéspont

FILM VAD ERDŐK, vad bércek

A „Vad” sorozat negyedik részében az alkotók a Szigetköz, a Kunság és a Balaton bemutatását követően egy titokzatos ragadozó után kutatnak. Az első képkockák az Északi-középhegység hófödte csúcsaira fókuszálnak, ahol a narráció szerint egy láthatatlan fantom tanyázik, amelyet megpillantani szinte lehetetlen, ám a nyomai alapján sok minden megtudható róla. Ez a rejtőzködő vadállat a rendező páros, Mosonyi Szabolcs és Bagladi Erika friss természetfilmjének központi alakja. A feszültséget végig fenntartó mozi nem a jetti keletkezéstörténetét dolgozza fel áldokumentarista

eszközökkel, hanem a bércek egyik létező ragadozójának szokásait vizsgálja meg lépésről lépésre. **A szerzők minden munkájukban új szereplőkkel dolgoznak, így például a Vad Szigetköz forgatásánál egy hódcsalád életét filmettek mindenféle epizodisták, barna rétihéják, kis- és nagykormoránok, domolykók bevonásával.**

A hangsúly a változó élővilágon volt. A Vad Kunságban az ember által sokáig üldözött, sőt, elüldözött aranysakál vált főhőssé, a Vad Balatonban pedig Közép-Európa legnagyobb sekély vizű tavának hihetetlen, eddig nem látott természeti kincsei tárultak fel. A március végére tervezett új részben a hiúz nyomába eredtek a rendezők. Miközben mély szurdokokon és ködben eltűnő hegyoldalakon keresztül követik kamerájukkal a ritka állatot, a nézők a Magyarország és Szlovákia határán húzódó átmeneti zónát is megcsodálhatják.

KIÁLLÍTÁS

TUPPERWARE régen és most

A MyMuseum galéria 2017-ben nyílt meg, Magyarországon egyedülálló üzleti modellel. A vállalt cél a kortárs digitális kultúra felvirágoztatása volt – praktikus módon. A Török Tünde és Szendrő Veronika által alapított galéria elérhető áron teszi lehetővé az általuk képviselt művészek alkotásainak megszerzését, a tőlük megvásárolható elektronikus képeretek vagy a weboldalon kialakított felhasználói felület segítségével. A sajátos szolgáltatással kollekción építő gyűjtők online módon

kezelhetik az elektronikus műtárgyakat, hazaszállítás nélkül kiállíthatják otthonukban a fotókat, videókat, installációkat. Az idei Budapest FotóFesztiválhoz a Tupperware régen és most című csoportos kiállítással kapcsolódik a MyMuseum.

A '90-es évek Magyarországnak közkedvelt műanyag, illetve üvegedényei nemcsak a magas minőséget jelentették, de a reformátkezést is népszerűsítették. Az új stílus a konyhai eszközhasználatban valamilyen egzisztenciális biztonságot jelentett a háziasszonyoknak, egyben egy korábban idealizált világ megvalósításának a lehetősé-

gét is a rendszerváltás után. Különös közösségek alakultak az edények birtoklóból: zártkörű találkozókra, szesz- és edénybemutatókra jártak. A MyMuseum eredetileg április végéig nyitva tartó csoportos tárlatán Békési Ervin, Lázár Dóri, Murányi Kristóf munkái a nyugati világ elmúlt évtizedeinek növekvő tékozlására reagálva olyan aktuális kérdésekkel foglalkoznak, mint az újrahasznosítás, a vörös hús fogyasztásának korlátozása, a pazarló életmód megfékezése. A galéria jelenleg bizonytalan ideig zárva tart, minden otthon maradt kiállításlátogatónak online MyExhibition sorozatukkal kedveskednek.

A mérgezett nő

Úgy tartják, az irodalomnak nincs kifejezetten neme, nincs női vagy férfi szerző, csak jó vagy rossz író van. Így igaz, de Babarczy Eszter, akit elsősorban művészetfilozófusként és esszéistaként ismert meg a hazai közönség, nagyon is női témákkal, szerepekkel és élethelyzetekkel foglalkozik szenvedélyesen és őszinte hangon első szépirodalmi munkájában, vagyis olyan történeteket fűz össze, amelyek a nők számára talán könnyebben kódolhatók. **A Jelenkor Kiadó gondozásában megjelent rövid novellák középpontjában a női test áll; a változó és sokszor traumatizált test, amely minden lelki sérülésre vagy boldog pillanatra hevesen reagál.** A magány, az érzelmi és fizikai kiszolgáltatottság, a nővé válás élménye sokféle reakciót vált ki az elbeszélőből: hol bulimiás lesz, hol önvagdosással bünteti magát, hol kényszeres vásárlóként képtelen kimozdulni az illatszerboltok óriás kínálatából. Egyfajta felnövekedéstörténet rajzolódik ki a kötetben, amelynek hőse mindenféle életkorban, társadalmi és egzisztenciális helyzetben kénytelen alkalmazkodni szűkebb és tágabb környezetéhez – vagy éppen az ellen lázad.

NEM KÍVÜLRŐL TEKINTEK A REALITÁSRA, saját magam teremtem azt

LAJTA GÁBOR FESTŐ AZ AJTÓN TÚL – FESTMÉNYEK 1985–2019 CÍMŰ RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSÁN A MŰVÉSZ ÉLETMŰVÉNEK JELLEGZETES DARABJAIT LÁTHATTÁK A NÉZŐK TAVALY A MŰCSARNOKBAN. A B32 GALÉRIA ÉS KULTÚRTÉRBE MEGRENDEZETT, UTAZÓK CÍMŰ TÁRLATÁNAK KÉPEIN KÜLÖNÖSEBBEN FELTŰNŐ TÖRTÉNETEK NÉLKÜL, EMBEREK CSOPORTJAI, FIGURÁLIS KOMPOZÍCIÓK TEKINTHETŐK MEG.

Lajta Gábor, *Visszaút 2.*, olaj, akril, vászon, 120x140 cm, 2019, fotó: Lajta Gábor

Egy interjúban említette, hogy előbb kezdett verseket írni, mint festeni. Érdeklődése mégis később a képzőművészet felé vitte, majd a jogi egyetemet választotta. Hogyan alakult így?

Valóban, a versírás a gimnázium idején egy-két évvel megelőzte a festést, majd egy ideig párhuzamosan foglalkoztam mindkettővel, de 23 éves koromra a verselést végleg felváltotta a képzőművészet. (Lajtai Gábor néven publikál egy költő, nem tévesztendő össze velem.) Noha már az egyetemi felvételi előtt kiállítást rendeztem képeimből, végül mégis az ELTE jogi karára

jelentkeztem, részben szüleim unszolására, részben saját bizonytalanságom miatt. Nem a festészetet illetően voltam bizonytalan, hanem az ahhoz vezető utat nem láttam tisztán. Mivel festőművész példaképeim közül többen jogot tanultak – Cézanne, Matisse vagy Bonnard –, úgy gondoltam, ebből nem lehet baj. De az egyetem után mégsem lettem gyakorló jogász, hanem grafikusként és újságíróként dolgoztam.

Első munkái geometrikus absztrakt alkotások voltak, pontosabban jellegzetes módon az ajtóréseken keresztül ki- és beáramló fény látványa, a fénybeszűrődés jelenségei izgatták. Mit látott ebben izgalmasnak?

A geometrikus absztraktok az első valóban felvállalt képeim. Korábban azonban bő tíz évig természet utáni stúdiókat festettem – csendélet, táj, portré. Készültem a szakmára. A geometrikus képek is tulajdonképpen reális motívumot ábrázoltak absztrakt formában: egy ajtónyíláson bekúszó fénycsík látványát. A résnyire kinyíló ajtót így visszatekintve felfoghatom akár szimbolikusnak is.

Egy évig tanult a bécsi Iparművészeti Főiskolán. Az ottani hatások és inspirációk megváltoztatták a látásmódját: a fekete-szürke monokróm képek után megjelentek a történetek, a figurák. Mi volt önre ilyen nagy hatással?

Az osztrák művészet expresszív közege és a Bécsben megismert fiatal festők közvetlenül inspiráltak. A festészeti új hullám egyébként is megérintett, noha nálam nem tartott sokáig ez az időszak.

Ekkoriban, a '80-as években, a Filmvilágnál dolgozott mint tördelőszerkesztő, és írásai is megjelentek filmekről, mozgóképekről. Ez is közrejátszott abban, hogy realiztikusabb „történetmesélő” műveket kezdett festeni,

Lajta Gábor, *Az oroszlán nyelve VII, Híd (Táska)*, 2015, olaj, vászon, 130x230 cm, fotó: Sulyok Miklós

többek között a nagyvárosi szubkultúrákról és azok alakjairól, még az Európa Kiadó együttes frontembere is szerepel az egyik festményén. Arra nem gondolt, hogy filmes pályát válasszon?

A filmes pályára nem gondoltam, amatőr filmeket készítettem a publikálás minden szándéka nélkül, de szenvedélyesen. Talán a készítés folyamata jobban izgatót maguknál a filmeknél is, bár a montázs, a filmidő formanyelve évekig lekötötte az agykapacitásomat. Hiába voltam biztos benne, hogy visszatérek a festéshez, nem tudtam szabadulni a film varázsától. Bár tudatosan soha nem próbáltam összekapcsolni a két műfajt, valamilyen titkos kapcsolat mégis összekötheti őket az én esetemben.

A szakrális témák sem állnak öntől távol, 2015-ben a Dombóvári Evangélikus Egyházközség temploma részére megfestette Az emmausi vacsora című képet.

Ez a bibliai történet arról szól, hogy meg tudjuk-e látni a feltámadott Megváltót. Olykor korábban is foglalkoztam bizonyos fokig szakrális témákkal – ilyen volt Salome és Keresztelő Szent János története, főként Saloméra koncentráva –, az oltárképfestés lehetőségét mégis inkább a szerencsés és ritka véletlen teremtette meg. Számomra, festőként különösen vonzó ez a bibliai esemény, mert a látásról szól, annak minden irányban kitágított értelmében. A látásról és azon keresztül a láthatatlanról is.

Fontos kérdés az ön számára, hogy mit látunk, és vajon látjuk-e azt, amit látunk. Az oltárkép esetében konkrétan és metaforikusan is ez fogalmazódik meg, ahogy Az oroszlán nyelve képeinél is (néhány éve a Duna-partról elveszett francia diáklány tragédiáját dolgozta fel egy elképzelt bűnügyi festményriport sorozatban). Ebben a történetben mi volt az inspiráló?

Túl azon, hogy egy koncentráltan szomorú, megfejthetetlen eseménysorral szembesültem, ami felzaklatott, talán éppen az érdekelt, hogy egyáltalán van-e még történet. Mármint a művészetben. A kérdés csak részben költői, hiszen a modernitás gyakorlatilag „megtiltotta” a történetmesélést, nem csupán a festészetben, hanem az irodalomban is. A történetek valóban elvesztették korábbi fontosságukat, és ezzel együtt az a fajta illusztrativitás is

Lajta Gábor Munkácsy Mihály-díjas festőművész és művészeti író. Publikációi elsősorban a Filmvilág, a Műértő és az Új Művészet folyóiratokban, valamint számos magyar és idegen nyelvű művészeti kötetben jelentek meg. Festő-tanár. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Jogi Karán doktorált 1981-ben, majd elvégezte az újságíró-iskola kép- és tördelőszerkesztői szakát. 1982-től 1990-ig a Filmvilág kép-, majd tervezőszerkesztője. 1990 óta csak festéssel foglalkozik.

érvényét veszítette, amelyben a sajtófotó, a mozi, a televízió kora előtti képesség még kizárólagos igénnyel léphetett fel. Ám közben az elemi emberi kíváncsiság mégsem változott meg, vagyis ha egy ábrázoló festményt látunk, önkéntelenül is vizsgáljuk, „mi történik” rajta. Ösztönösen követjük a figurákat, a mozgásokat, az arckifejezéseket. Közben pedig a festészet eredendően absztrakt formanyelve bizonyos fokig ellenáll ennek a felismerő azonosulásnak, és ebből a kettősségből adódik a festett kép rendkívüli vibrálása.

Egyszer azt mondta, hogy azt kellene megfesteni, ahogyan látjuk a körülöttünk lévő eseményeket, dolgokat, vagyis azt, ahogyan befogadjuk őket. Ez azonban szinte az örületbe is kergetheti az alkotót. A mostani kiállításra készülve közelebb került ehhez a gondolathoz?

A kérdés első felére válaszolva: az „örület” azt jelenti, hogy sohasem látjuk magát a látást. Ha a festőt nem csupán a két dimenzióban megjelenő látvány érdekli, hanem az élmény, a pillanat intenzitása, a dolgok valóságának megélése, nos, akkor elveszíthet minden fogódzót, ami az ábrázolást illeti. Csak nagyon tétován közelíthet a valósághoz. A realitás szempontjából pedig tulajdonképpen mindegy, hogy miről van szó: egy almáról, egy arcról vagy a kék égről. Mindegyik ugyanaz a megfoghatatlan vízió. Sokat utazom

Lajta Gábor, Deák tér, olaj, vászon, 45x90 cm, 2018, fotó: Lajta Gábor

Lajta Gábor, Férfi bőrönddel, olaj, akril, vászon, 200x150 cm, 2019, fotó: Sulyok Miklós

járműveken, és az utóbbi években egyik témám éppen az utazás, illetve az utazók látványa. A tavaszra tervezett tárlat is ezzel foglalkozott volna. Egyszerű, örök téma: emberek csoportjai, figurális kompozíciók, különösebben feltűnő történetek nélkül. Miközben én magam – egyszerre néző és résztvevő – benne vagyok a helyzetekben, nem kívülről tekintek rá a realitásra, hanem saját magam teremtem azt. Ennek az ambivalens helyzetnek a nehezen megfogható perspektívája különösen érdekel – az egyetlen nézettől, a centrális perspektívától eltérően működő dinamikus szem munkája. KOVÁCS GABRIELLA

metszéspon

A FOTOGRÁFUS száz arca

GÖMÖR TAMÁS SOKOLDALÚ ALKOTÓ, EGY SZEMÉLYBEN OPERÁTOR, FOTOGRÁFUS, SZÍNÉSZ, ZENÉSZ. ÉS IDÉN ÖTVENÉVES. A KERÉK ÉVFORDULÓ ALKALMÁBÓL TÖBB ÉVTIZED MUNKÁIT RENDEZTE ALBUMBA, 100 PORTRÉ CÍMMEL.

Gömör Tamás 1970-ben született Budapesten. A középiskola után a Budapesti Fényképészeti Iskola fotós szakán tanult, majd Londonba utazott, ahol a híres portré- és glamourfotósnál, Francis Loney-nél tanulta ki a szakmát. Miután befejezte a gyakorlatot, visszajött Magyarországra, azóta itt él és dolgozik.

Sokoldalúságát bizonyítja, hogy operatorként, zenészként és színészként is tevékenykedik, saját bevallása szerint azonban a fotográfiát tartja fő művészeti ágának. Számos képet készített az évek során magazinoknak, zenei albumoknak, televízióknak, könyvek borítóira. 2003-tól a Cash-Flow magazinnál kapott állást, ahol saját rovatot is vezetett. A Pillanatképeket ő maga szerkesztette és publikálta.

A fotográfia számos területén alkotó művész mára már

a portréfotózást tartja leginkább sajátjának. Elsősorban művészek, közéleti személyiségek láthatók képein, saját intim környezetükben, ahol a fizikai tér lelki-szellemi atmoszféraként működik. Mivel ő maga is zenész, kiemelt területe a könnyűzenei alkotók fotózása.

A 100 Portré című kötetbe huszonöt év portréiból válogatott: mások mellett El Kazovszkij, Rúzsza Magdolna, Mario Vargas Llosa, Töröcsik Mari, Nyári István, Török Ferenc arcképei kerültek be, több Kossuth-díjas és egy irodalmi Nobel-díjas művész képmása

is szerepel benne. Az anyag a fotográfia fejlődésének dokumentumaként is értelmezhető: az analóg képkészítésről a digitális fotózásra átállás útja is megrajzolható eddigi munkássága segítségével, de elsősorban fekete-fehér filmre, színes negatívra és diára készült képek válogatása a 100 Portré. A Hadik Kávéházban a könyv bemutatójával egyszerre nyílt meg az onnan kiválogatott 15 fotó tárlata, az egy hónaposra tervezett kiállítást a rendkívüli helyzet miatt március közepéig tekinthette meg a közönség.

TALLÉR EDINA

Egy nem reménytelen FÜGGETLEN SZÍNHÁZ

2016-BAN JELENT MEG ZOLTÁN GÁBOR ORGIA CÍMŰ FELKAVARÓ REGÉNYE A KALLIGRAM KIADÓNÁL. A XII. KERÜLETI NYILASOK 1944–45-ÖS TETTEIT BEMUTATÓ KÖNYVBŐL NÉHÁNY TIZENÉVES SZÍNPADI ADAPTÁCIÓT KÉSZÍTETT. AZ ISKOLAI GIMNÁZIUMI ELŐADÁSNAK KÉSZÜLT PRODUKCIÓ BŐ EGY ÉV ALATT A FIATAL GENERÁCIÓ KULTUSZDARABJÁVÁ NÖTTE KI MAGÁT.

A II. világháború végnapjaiban játszódó regény plasztikusan és elementáris erővel meséli el, milyen az, amikor egy eszme köré szerveződő csoport nemcsak parancsra, hanem önként, boldogan és büszkén öl. Az Orgiában a nyilasok hátborzongató lelkesedéssel mesélik el, miként vetik alá a legkegyetlenebb kínzásoknak áldozataikat, akiket aztán a Dunába lónek. A mű 2016-ban felkerült mind az Aegon-díj, mind pedig a Libri irodalmi díj short listjére. De miért lehet fontos a legfiatalabb felnőtt generáció számára ma ez a történet?

FELOLDANI ÉS FELDOLGOZNI

Nem sokkal megjelenése után egy, akkor még gimis srác kezébe került ez a könyv, és különös erővel hatott rá, hiszen közvetlen családi, illetve földrajzi

érintettsége is volt a történettel kapcsolatban. A Vörösmarty Gimnázium akkori diákja, Regős Simon azonban ahelyett, hogy sokkot kapott volna az újra és újra életre keltett borzalmaktól, úgy döntött: továbbmegy. Nem csupán szembesül a könyvben megírt történelmi és emberi örülettel és bűnnel, hanem megpróbálja társaival, barátaival színpadra vinni, így dolgozva fel a feloldatlan múltat.

KIK EZEK A SRÁCOK, ÉS MIT AKARNAK?

A gimnáziumi éveiket éppen befejező diákok 2019-ben nagy hatású adaptációt készítettek a regényből. Mondhatni, sokkolták a nézőteret, és nem (csak) a téma miatt. Az „ártatlan” gimnáziumi előadásnak szánt bemutató valódi meglepetés volt a Vörösmarty Gimnázium tanárainak és tanulóinak, majd az egyre népesebb nézői,

rajongói tábornak. Bő egy év leforgása alatt tíznél is több bel- és külföldi fesztivál, szakmai szemle, színházas verseny meghívott és díjazott résztvevője lett az akkor még néhány srácból álló színházi csoport.

„Brechtbe oltott Pintér Béla egy kis Pasolinivel fűszerezve, telitalálatok és lyukak vegyesen, ráférne ez a bátor témaválasztás a szuperbiztonsági spílt játszó Katonára is rendesen” – írta az Orgia előadásáról szóló ajánlójában Térey János.

Fehérre meszelt arcok, groteszk poénok, egymásra építő és mégis önmagába forduló, vagy épp széttartó narratíva; nyomasztó, de vicces, burleszkszerű előadásmód,

stilizált, hol magyar nótákból, hol antiszemita dalokból álló zenés betétek, félszemű zsidó zongorista. Ezek együttese plasztikusan ábrázolja az örület, a kegyetlenség, a korlátoltság és a tömeghipnózis mechanizmusát, valamint rámutat, hogy a hatalom és státus által legitimált, perverzítésba torkolló gonoszság és öldöklés messze

nem a holokauszt sajátja, hanem az emberi természet sötét oldala. És mindezt a legfiatalabb felnőtt „fiaink” prezentálják nekünk.

Műltszembesítő revü – ahogy az alkotók aposztrofálják.

Le- és megdöbbenő szembesítés – ahogy több kritika is fogalmazott.

MIÉRT REMÉNYTELENEK?

Az iskolai keretektől kilépve 2019-ben, egy abai alkotótáborban hivatalosan is megalakult a különleges lendületű, új színházi utakat kereső, a műfajokkal kísérletező fiatalokból álló társulat, amely eddig főként a Vörösmarty Gimnázium épületében próbált és mutatta

A Reménytelen Konvoj március 14-én ünnepelte az Orgia című előadásuk első évfordulóját. Ez alkalomból fergeteges bulira készülnek, de nem most. Idén nyárra háromnapos színházi fesztivált szerveznek, a kényszerű leállás idejét arra használják, hogy a programot összeállítsák és előkészítsék.

FŐBB DÍJAK:

- Regionális Diákszínjátszó Találkozó (Budapest): Arany Minősítés; legjobb férfi színész: Tóth András; rendezői díj: Regős Simon
- Országos Diákszínházi Találkozó (Pécs): színészi különdíj: Gerner Koppány; különdíj a felkavaró és szembenézésre készítő téma kompromisszummentes feldolgozásáért: Regős Simon
- Magyar Művek Szemléje (Budapest): Ezüst Minősítés, második helyezés; dramaturgiai különdíj: Cs. Nagy Adrienne

be előadásait. Maguk mögött hagyva a diákeveket 2020-tól az újbudai Óvóhelyre tették át „főhadiszállásukat”.

– Mi vagyunk a Reménytelen Konvoj, egy színházas kollektíva, amelynek fiatal tagjai új utakat keresnek – mondják magukról. Az Orgia mellett idén két új bemutatóra is készülnek. A hely adott, a pénzt pedig összegyűjtötték: a színházi fesztiválokon, szakmai seregszemléken eddig elért pénzdíjaikat, bevételeiket mind visszaforgatják az új ötletekbe, így tudnak alkotni, függetlenek és szabadok lenni. A kérdésre, hogy ennyi pozitív visszaigazolás után miért reménytelen a konvoj, csak ennyit mondtak mosolyogva: „A gimis után mindannyian felvételiztünk a Színművészeti Egyetem különböző szakaira, de egyikünket sem vették fel egyikre sem. Ez azért egy picit reménytelen, nem?”

Mi határozzuk meg A KÖZBESZÉDET

„HISZÜNK ÉS TESZÜNK! GYERE MOST VELÜNK! SZÁMÍT A SZAVUNK, SZABADOK VAGYUNK!”. ELSŐRE EZ NEM ÚGY HANGZIK, MINT EGY RAPDAL REFRÉNJE. PEDIG ELŐADÓJA SZERINT A RAP SEGÍTHET MINKET ABBAN, HOGY OLYAN TÉMAKRÓL IS TUDJUNK BESZÉLNI, MINT AZ OKTATÁS, A KULTÚRA, VAGY AKÁR AZ EGÉSZSÉGÜGY. **A JUNIOR PRIMA DÍJAS MOLNÁR ÁRON SZÍNÉSSZEL, AZAZ NOÁRRAL BÁRSONY-NÉMETH PÉTER BESZÉLGETETT.**

Emlékszel-e arra a pontra, amikor úgy érezted, bele kell vágjál a noÁr projektbe? Mikor lett központi elem az életedben a társadalmi felelősségvállalás?

Mindig érdekelt, hogy reflektáljak problémákra. Két éve úgy érezttem, a közügyek kezdik kinőni a színházak falait, és más minőségben is reagálnom kell azokra a kérdésekre, melyekre addig színészként kerestem a választ. Nem elégített ki, hogy a felvetésekre csak egy taps a visszajelzés. A noÁrral párbeszédet kezdeményezek, sokkal több az interakció benne, jóval több embert tudok megszólítani. Ahhoz a változáshoz, amire én nagyon vágyom – hogy egy szabadabb és nyitottabb társadalomban élhessünk –, ez volt a kulcs.

Honnan jött, hogy mindezt rappelve add elő?

Gyerekkoromban, mikor Veszprémben éltünk, édes-

apámmal nagyon sokat jártunk kosárlabdázni, és a pálya mellett volt egy terep a deszkásoknak, ahol mindig hiphop szólt. Úgyhogy a húgom és én ebben nőttünk fel. A középiskolában is olyan közegben voltam, ahol állandóan „freestyle-oztunk” – mondjuk, ebben borzasztó vagyok. *(nevet)* De írtunk rapszövegeket is, angolul és magyarul. Az egész életemet végigkövette ez a műfaj, mert reflexív és társadalomkritikus. A jó hiphop szerintem ebből áll.

Milyen előadókat szerettél, illetve szeretsz hallgatni a nemzetközi és a hazai hiphopszcénából?

Eminem jut eszembe egyből. Amikor az angol középfokú

nyelvvizsgámat csináltam, az ő szövegeit próbáltam lefordítani és rappelni. De annyira gyors és technika-ig utolérhetetlen, hogy lehetetlen volt utánozni. Ettől függetlenül, nem értettem egyet a homofób és a nőket vegzáló soraival. Mikor idősebb lettem, nagyon megtetszettek Macklemore, magyar részről pedig Funktasztikus szövegei. Ez utóbbi nekem túlságosan szókimondó és nem pártsemleges, de egyébként tényleg bírom.

Láttam egy videó alatt egy kommentet, hogy nagyon jó, amit csinálsz, de ezzel a kvázi igényességgel csupán az értelmiséget tudod

megszólítani. Mennyire értesz ezzel egyet, és egyáltalán mi a te célközönséged?

Nem értek egyet ezzel. A célközönség az, aki hallgat engem – bárki lehet. Az én álláspontom az, hogy mi határozzuk meg a közbeszédet. Vess fel egy problémát, reagálj rá! Ha ez csak az értelmiség sajátja, azt igazán nagy gondnak tartom. A korosztályt sem szeretném meghatározni. Találtam süket fülekre 5. osztályosoknál, de lepacsiztam már a buszon hetvenéves hölgygel is, aki lelkesen kérdezte meg tőlem, hogy mikor fogjuk a következő számot „reppelni”. *(nevet)* Talán főként a bizonytalan emberekhez szólok. Akik azt gondolják, nem lehet pártpolitikától függetlenül közügyekről beszélni. Pedig lehet, itt a bizonyíték rá. És ha nem értenek egyet, jöjjenek, vitassuk meg, mert a kommunikáció elengedhetetlen. Ez először folyhat cseten, de aztán mindenképp szemtől szembe kell leülnünk egymással.

Azért a kommentelők, főként a nagyon kritikusak, ritkán szeretnek leülni azzal, akit kritizálnak. Inkább választják a fotel kényelmét, nem?

Valóban. De szerintem pont ezen kéne változtatni. Nagyon szeretnék elindulni egy turnéra az ország azon részeibe, ahol van közösségi tér, például Szegedre, Miskolcra vagy Debrecenbe. Kifejezetten olyan helyekre, ahol tudunk együttmű-

ködni civil szervezetekkel. Aztán szeretnénk elmenni mélyszegénységben élőkhez is.

Van most olyan közérdekű téma, ami foglalkoztat?

A következő szám arról fog szólni, amit a Levegőt című dalban szándékosan hagytunk ki a szövegből. Abban megfogalmaztuk a problémát a környezetvédelem és a klímakatasztrófa témakörében, ezt most továbbfűzzük, csak a megoldási lehetőségekről beszélünk. Nagyon kíváncsi vagyok, mi lesz a reakció erre. Egyelőre belülről az a kritika éri, hogy túl hosszú és tömény a szöveg. Későbbi tervek között szerepel a gyermekbántalmazás, a gyerekek védelmének témája. De lesz szó az egészségügyről, és arról is, hogy mit jelent magyarnak lenni.

Elég meghatározott tematikák mentén haladsz, mindig jól azonosíthatók és közügyekhez kapcsolódnak. Elképzelhető, hogy lírai vagy legalábbis személyes hangvételű dal is születik majd? Ez az irány is foglalkoztat alkotóként?

Nagyon izgalmas dolgot pedzegetsz. Így is minden számban benne van a saját történetem, csak ez nem feltétlenül jelenik meg direkt módon. A személyesség a gyermekek ügyében elő is fog jönni, ezzel rá is tapintottál annak a dalnak a hangvételére, de erről egyelőre nem szeretnék többet elárulni.

PODCAST, avagy a rádiózás reneszánsza

AZ ELMÚLT ÉVEKBEN ITTHON IS ROHAMOSAN TERJED AZ ÚJ TARTALOMFORMÁTUM, A PODCAST. AHOGYAN ÉLETVITELÜNK ÉS MÉDIAFOGYASZTÁSI SZOKÁSAINK VÁLTOZTAK, A TÉVÉHEZ HASONLÓAN A RÁDIÓS PIACOT SEM HAGYTA ÉRINTETLENÜL A DIGITÁLIS KORSZAK.

Az áprilisi lapszám tervezésekor senki sem sejtette, hogy a koronavírus okozta kényszerhelyzetben a következő napokban-hetekben témérdek szabadidő áll rendelkezésünkre, és sokat leszünk majd otthon (remélhetőleg). Aki nem tévézéssel, sorozatnézéssel vagy olvasással szeretné eltölteni kényszerszabadságát, választhatja a podcasthallgatást is, sőt, ha érez magában elég kreativitást, akár saját műsort is készíthet. De mi is az a podcast?

RÁDIÓ INGYEN, AMIKOR AKAROD

A podcast kifejezést 2004-ben alkotta meg Ben Hammersley brit rádiós újságíró, internetes szakíró. Maga az ötlet pofonegyszerű: rádióadás a neten. Egészen pontosan egy rendszeresen jelentkező rádióműsorról van szó, amelyet nem az éteren keresztül, hanem online, ingyenesen lehet meghallgatni.

Mivel a rádiócsatornák adásai zömmel egyébként is visszahallgathatók az interneten, sokáig egyáltalán nem értettem, mi ebben a forradalmi. És ezzel nem voltam egyedül. Néhány évvel ezelőtt hozzáértő szakemberek sem sejtették, hogy ez az egyszerű formátum alapjaiban forgatja fel az Egyesült Államok médiapiacát, ahol ma már 90 millióan hallgatnak napi rendszerességgel podcastokat. A Spotify tavaly mintegy 500 millió dollárt költött podcasttartalom-gyártók felvásárlására. Az itthoni kínálat is egyre bővül, a podcast.hu gyűjtőoldalon jelen pillanatban 213 műsort lehet követni a legkülönbözőbb témákban és stílusban. Válogatni tehát van miből, legyen

az kultúra, szórakozás, film, színház, irodalom, tudomány és ismeretterjesztés, mindenki találhat érdeklődési köréhez passzoló tartalmat.

RÁDIÓ VS. PODCAST

A podcast úgy forradalmasította a rádiózást, ahogyan a streamingen alapuló filmes csatornák (HBO GO, Netflix) a tévénézést. Azt és akkor hallgatjuk, amit és amikor csak szeretnénk, és persze azon az eszközön, amelyik éppen kéznél van, legyen az laptop, táblagép vagy okostelefon. Nem vagyunk műsoridőhöz kötve, a hagyományos rádióadásokkal ellentétben az epizódok akár hetekkel később is elérhetők. Lehetőségünk van beletekerni az anyagba, részletekben lejátszani, bármikor újrhallgatni. A legtöbb

adás elérhető a Spotify, a Soundcloud és az iTunes lejátszókon, aki pedig nagyon rákattan a dologra, annak érdemes kutakodnia, és letöltenie egy podcastlejátszót, amivel akár offline üzemmódban is hallgathatja kedvenc csatornájának műsorait.

MAGYAR PÉLDA

Ami az amatőr „rádiósokat” illeti, a youtube-ekkel ellentétben a podcasttartalmak készítői a szimpla lejátszásokból nem tudnak pénzt keresni, de ha elég népszerűek, akkor hirdetések bevonásával tudják finanszírozni műsoraikat. Ez külföldön már működik, itthon ez a fajta szponzoráció viszont még gyerekcipőben jár. Ezen kíván változtatni a minőségi podcastok fejlesztésére, gyártására és értékesítésére létrejött BETONE stúdió, amelynek alapítói tavaly hozták

Januárban sugározták a Tilos Rádióban Hajdu Szabolcs és Török-Illyés Orsolya rádiójátékát, az Obiectiva Theodorát, amelyben a '70-es, '80-as évek ikonikus erdélyi magyar színésznőjének, Illyés Kingának az életébe hallgathattunk bele. A rádiójáték a Securitate általi megfigyelések és lehallgatások anyagaiból állt össze, a dialógusokat változatlan formában meghagyva. Az adás után a hanganyag öt részre vágva, podcast formájában került fel az internetes lejátszók kínálatába, ezzel az elmúlt hónapok legfelkapottabb és legnagyobb médiafigyelmét kiváltó online rádiós tartalma lett.

A hanganyag létrehozásáért a Színházi Dramaturgok Céhe Kortárs Magyar Dráma díjjal jutalmazta az alkotópárost.

létre az első üzleti alapon működő podcast-ügynökséget. Egy-egy ötletet hónapokig tesztelnek, rengeteg időt és energiát fektetve a tartalom fejlesztésébe. Tapasztalataik szerint a hirdetési piac is ki van éhezve az új felületekre, ráadásul ez a médiatípus az emberi beszéd segítségével a leghitelesebb módon képes hirdetői üzeneteket átadni. A koncepció úgy tűnik, működik, hiszen alig fél év alatt hat különböző formátumot fejlesztettek ki, olyan műsorvezetőkkel, mint Szabados Ági, Kadarkai Endre vagy Lovas Rozi. De bárkinek lehet saját műsora, engedély és frekvenciabérlés nélkül, elegendő egy számítógép, egy mikrofon és egy ingyenes hangvágóprogram. Magyarországon sok műsor készül hobbiból, ám egyre több cég, illetve vezető médiapiaci szereplő tekint marketing-eszközként erre a lehetőségre, és készít saját, igényes tartalmakat.

FARKAS RÓBERT

ÖTÉVES a B32 Galéria és Kultúrtér

ÚJ ARCULATTAL ÉS A SZÉLESEBB
KÖZÖNSÉGNEK IS SZÓLÓ
PROGRAMSOROZATOKKAL NYITOTT
MEG 2015-BEN A B32 GALÉRIA ÉS
KULTÚRTÉR. A PROGRESSZIVITÁST
ÉS A KLASSZIKUS ÉRTÉKEKET
MEGTARTÓ KÖZPONTBAN
SOKFÉLE MŰVÉSZETI ÁG TALÁLT
BEFOGADÓHELYET.

A Bartók 32 Galéria a kortárs képzőművészeti szcéna meghatározó színtere volt a maga idejében. A hely szellemét továbbgondolva építette fel kulturális koncepcióját a B32 Galéria és Kultúrtér, szinte minden korosztályt megszólítva.

A B32 igazi ereje abban a csapatban rejlik, amelyik érte dolgozik. – Annyi kreatív energia gyűlik össze a megbeszéléseken, hogy bárki megirigyelhetné; öröm látni a tenni akarást, az alkotás iránti vágyat. Én őszintén úgy hiszem,

hogy a művészeink, fellépőink, együttműködő partnereink ezt érzik és tapasztalják a közös munka során: a kollégákban lévő szakmai alázatot és profizmust – emelte ki Antal Nikolett, a KözPONT Újbudai Kulturális, Pedagógiai és Média Kft. ügyvezető igazgatója.

SZÍNHÁZ ÉLŐBEN ÉS BÁBOKKAL

– Most lett öt éves a kultúrtér, egy öt éves gyerek már jól beszél, jól mozog, és már kész ember. A B32 pedig komplett

befogadó színházzá nőtte ki magát – hangsúlyozta Scherer Péter, a Nézőművészeti Kft. alapító tagja. Többek között itt debütált az ő rendezésében a Testvérest című dráma, de az iskolai zaklatással foglalkozó 7 nap is repertoáron van. Hajdu Szabolcs és társulata, a Látókép Ensemble ugyancsak visszatérő vendég. – Nálunk mindenki mindent csinál: együtt építjük fel a díszleteket, együtt pakolunk és készülünk fel az előadásokra. A B32 az egyik legkényelmesebb játszóhelyünk, ugyanis

a technikai személyzet mindig előkészített tereppel várja a stábot. A közönség egészen különleges, érzékeny és nyitott, abszolút jön velünk – mondta el Hajdu Szabolcs.

A Manna Matiné sorozat Új bábszínház Újbudán programja a bábműfaj képviselőinek ad bemutatkozási lehetőséget, gyermek- és ifjúsági, illetve felnőtteknek szóló előadásokkal egyaránt.

KÉPZŐMŰVÉSZETTŐL IPARMŰVÉSZETIG

A B32 Galéria és Kultúrtér két kiállítótere (B32, Trezor) egy sor neves művészt vonultatott már fel, köztük volt például Kokas Ignác, Schéner Mihály vagy El Kazovszkij, aki itt mutatta be utolsó monumentális munkáját. Vojnich Erzsébet ugyancsak többször vendégeskedett a galériában. – Nagyon imádom a B32 Galériát, volt kiállításom itt még az átalakítás előtt és utána is. Amikor tagjai közé választott a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia, itt rendeztem meg a Helyszínelők című székfoglaló tárlatot – mesél-

te a festőnő. Férje, Szüts Miklós kiállítását 2018-ban tekinthette meg a közönség. – A kapcsolatom a B32-vel olyan, mint egy igaz szerelem... csak szépet és jót tudok mondani a helyről, egy darabja az életemnek, és fontos darabja – mesélte.

A Trezor Galériában olyan dizájnereknek rendeztek tárlatot, mint Jermakov Katalin, Király Fanni és Bartha Ágnes ékszertervező,

**Öt év alatt
45 ezer néző,
110 kiállítás,
111 koncert,
235 független
színházi előadás,
17 színházi
premier**

forráspont

vagy a textilművész, Róna Éva. Bemutatkozott itt Deim Balázs fotóművész és Rófusz Kinga, Gévai Csilla illusztrátor is. A B32 fogadta be a felújítás miatt bezárt Iparművészeti Múzeum legendás vásárát, így 2017 óta tavasszal és karácsony előtt Prémium Art Fair várja a kortárs dizájn kedvelőit.

ZENE ÉS IRODALOM

A nagy sikerű Lemezjátszó sorozat első évadában hazai pop-rock hírességek meséltek kedvenc albumukról. A második évad, a Lemezjátszó Classic ikonikus magyar könnyűzenei lemezeket mutat be, legendás előadók közreműködésével.

Az élő zene is helyet kap: Ferenczi György és a Rackajam gyakori vendég, de Tóth Vera, Szalóki

Ági, Wolf Kati is énekelt már a színházteremben. Fellépett az Elefánt, az Ed Is On, a kultikus Európa Kiadó, itt mutatták be Kollár-Klemencz László Ég az erdő című albumát. Lovasi

András idén januárban a B32-ben adta elő először a Csak maga című szólókoncertjét.

– Jó néhányszor játszottam, felléptem már a B32-ben, és mindig úgy éreztem, hogy ez egy kreatív műhely – mondta az énekes. A B32 a kulturális negyed gyakori irodalmi eseményeihez

egyedi módon kapcsolódva mutat be fiatal tehetséges írókat, női alkotókat. A Fiatal Írók Szövetségével együtt indította el tavaly a Kép–Szöveg–Budapest című városfesztivált, ahol a valós és a fiktív Budapest kulturális lenyomatait térképezték fel. Rendszeresen részt vesz a B32

az Eleven Tavasz és az Eleven Ősz, valamint a Magyar Festészet Napja, a Budapest Art Fair, a Budapest FotóFesztivál, a Café Budapest, a Design Hét programjaiban, idén pedig egy rendhagyó helytörténeti fesztiválra is készül a kultúrtér csapata.

© KOVÁCS GABRIELLA

Muzeális MENEDÉK

RENDKÍVÜLI HELYZET ELÉ ÁLLÍTOTTA A GLOBÁLIS KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY A VILÁG NAGY MÚZEUMAIT IS, ÉPP TAVASSZAL, A VÁROSNEZŐ TURIZMUS EGYIK LEGFONTOSABB IDŐSZAKÁBAN. A DIGITALIZÁCIÓVAL LÉPÉST TARTÓ INTÉZMÉNYEK MEGPRÓBÁLJÁK VIRTUÁLISAN BEVONZANI SZOBAFOGSÁGRA ÍTÉLT KÖZÖNSÉGÜKET.

Egy rekordot biztosan megdöntött a Raffaello születésének 500. évfordulójára rendezett nagy római kiállítás, amelynek előkészületeiről a Pont magazin téli dupla száma is beszámolt. Aligha volt még olyan, egy festőóriás életművét felölelő, évek munkájával, hatalmas nemzetközi együttműködéssel megszervezett tárlat, amely csupán két napig tartott nyitva. Márpedig a Scuderie del Quirinalében, azaz az olasz köztársasági elnöki palota parádés csarnokában március 6-án megnyitott Raffaello-kiállítást március 8-án már be is zárták, és csak reménykedni lehet abban, hogy a június 14-ére kitűzött végleges zárónap előtt még újra meg

tudják nyitni a közönség előtt. (Online módon addig is meg lehet nézni a képeket.)

MŰELVEZET MÁSKÉPP

Az ok természetesen az Olaszországot különösen durván sújtó koronavírus-járvány, amelynek megfékezése érdekében március elején minden kulturális intézményt bezártak az egész országban. A turistákkal és a jöszereivel szobafogságra ítélt olaszokkal együtt eltűntek az évek óta megszokott sorok a firenzei vagy római múzeumok, régészeti lelőhelyek elől, a kihalt Velencében is hiába akarta volna valaki végre nyugodtan megnézni a Gallerie dell' Accademia kincseit.

Az olaszok lépését hamar követték Európa számos, a vírus terjedésével küzdő országában: bezárt a párizsi Louvre, a bécsi Kunsthistorisches Museum, a madridi Prado, az amszterdami Rijksmuseum – nem is lehet mindet felsorolni. A képzőművészet iránt érdeklődőknek azonban nem kellett feltétlenül lemondaniuk a műélvezetről, sőt, a járványügyi előírások miatt otthon unatkozók is új programot találhattak maguknak, ha a sok netezésben rátévedtek a megfelelő linkre. Rengeteg múzeum, kiállítóhely, kulturális örökségi színhely

kezdte propagálni digitális hozzáférhetőségét; sokukat már korábban is el lehetett érni online módon – részben vagy teljesen –, csak ez most, a járvány szülte kényszerhelyzetben vált igazán fontossá.

NINGSENEK SOROK, NINGSENEK SZELFIZŐK

Az első lépéseket legegyszerűbben a Google Arts & Culture platformján lehet megtenni, amelyhez már több mint 1200 intézmény csatlakozott szerte a világon. Itt lehet szűrni művészek vagy művészettörténeti korszakok szerint, de rá lehet keresni egy-egy világhírű múzeumra is. Be lehet járni a firenzei Uffizi vagy a párizsi Musée d'Orsay termeit úgy, hogy nem kell közelharcot vívni a Botticelli-képek vagy az impresszionista főművek előtt szelfizőkkel. A Louvre csupán részleges betekintést enged falai közé, de azzal is könnyű eltölteni jó pár órát, hiszen például a látnivalókban igen gazdag ókori egyiptomi

kiállítás is fogadja az online látogatókat. Nem kell hetekkel, hónapokkal korábban jegyet foglalni az amszterdami Van Gogh-múzeumba sem – ami nélkül a „rendes” látogatóknak esélye sincs oda bejutni –,

és szép nyugodtan meg lehet vizsgálni a berlini Pergamon Museumban látható ókori épületmaradványokat is.

A máskor csak hosszú sorban állás vagy jól időzített online jegyvásárlás után bejárható vatikáni múzeumok jó része is

végignézhető otthon, a karosszékből, beleértve a képtárat. Még a többnyire elviselhetetlenül zsúfolt Sixtus-kápolna freskóit is körülfutja egy kamera, ha nem is túl részletesen. A madridi Prado csaknem hat-ezer műtárgyát vitte föl a netre, időrendben kereshető módon.

SPECIÁLIS TÁRLATVEZETÉSEK

Olyan hely is van, amelyik a most elrendelt bezárás után szervezett külön online

turnékat, a milánói Pinacoteca di Brera például a képtár egy-egy szakembere kalauzolja el az érdeklődőt személyes kedvenceihez – Mantegnától Caravaggióig át Modiglianiig –, profi idegenvezetőként. A madridi Thyssen-Bornemisza múzeumban éppen Rembrandt portréiból láthatna nagyszabású időszaki kiállítást a közönség, ha nem kellett volna az egész intézményt bezárni – egyelőre a tárlat kurátora vezet köztük virtuális turnét.

ISZABÓ MÁRTA

Magyarországon is van hasonló próbálkozás: a Ludwig Múzeum például ugyan március 11-én bezárta kapuit (szintén a járvány miatt), de a *The Dead Web – The End* című, az internet problémáit vizsgáló kiállítást online bejárhatóvá tették. A március Pont magazinban részletesen bemutatott, magyar művekkel kiegészített nemzetközi vándortárlat az eredeti tervek szerint április 26-áig tartana nyitva.

HARMÓNIÁBAN a környezettel

BIZONYÁRA MINDENKIVEL ELŐFORDULT MÁR, HOGY EGY HELYSÉGBEN KÉNYELMETLENÜL ÉREZTE MAGÁT, VAGY HAZAÉRVE A MUNKÁBÓL NEM JÖTT AZ A MEGNYUGVÁST JELENTŐ, LAZULÓS ÉRZÉS. ÉRDEMES ILYENKOR ÚJ NÉZŐPONTBÓL TEKINTENI KÖRNYEZETÜNKRE, UGYANIS KÖNNYEN LEHET, HOGY ELEGENDŐ EGY KIS ASZTALKÁT ARRÉBB TENNI VAGY MÁS SZÍNT VÁLASZTANI...

A környezetpszichológia tudományág. Amerikában egyetemistákkal végeztek felmérést:

enterióöröket mutattak nekik, és meg kell mondaniuk, véleményük szerint ki lakhat benne, milyen élethelyzetben van, mennyi idő, egyedülálló vagy sem. Érdekes módon nagyon jól eltalálták ezeket a diákok, ami azt igazolja, hogy a környezetünk sokat elárul rólunk.

Gyetzvai Éva lakberendező szerint az első és legfontosabb, hogy megfigyeljük a saját szokásainkat, hogy azokhoz alakítsuk a környezetünket. – A különböző életszakaszokban változnak az igényeink is. Gyermekként

egészen más színekre, kiegészítőkre vágyunk, mint felnőtként, aztán megint másra van szükség, ha már gyerekünk van, vagy éppen home office-ban dolgozunk. Az pedig diszkomfort érzést alakíthat ki, ha nem az igényeink szerint vannak kialakítva a funkciók és színek – mondta el a közgazdászként lakberendezéssel, turizmusmarketinggel és szállás stílinggal is foglalkozó szakember.

A színek nagyon fontosak, például egy

gyerekszobába – hiába szereti a fiunk a tűzoltóautókat – nem érdemes piros színt választani, mert az nyugtalanít. Gyerek-, illetve hálószobába megnyugtató színeket használjunk, ilyenek például a pasztellszínek, a zöldes árnyalatok. A falak mellett a burkolatokra is érdemes odafigyelni. Egy lakásban – csakúgy, mint a természetben – a föld és az ég között van, azaz a padló sötétebb, a fal pedig világosabb. Ez persze nincs kőbe vésvé, de érdemes alkalmazni ezt az íratlan szabályt. És mielőtt bárki azt gondolná, a fehér falak unalmasak, gondoljon csak bele, hogy mennyire izgalmassá válhatnak színes kiegészítőkkal, függönyökkel, nagy képekkel, esetleg a helyiség egy-egy szegletében mintás tapétával.

– Újra divat egyébként a fehér fal. Egy megrendelőm bizonytalankodott, nem lesz-e túl unalmas az összhatás, ha fehér falakat választ. Aztán megmutattam az összegyűjtött inspirációs képeket, amiken minden fal fehér színű volt. Észre sem

csúcspont

vette, amíg rá nem mutattam – mesélte Éva, aki elárulta, manapság egyre elfogadottabb, hogy lakberendező segítségét kéri új ingatlan kialakításához vagy régi lakás átszervezéséhez. Része a tudatos tervezésnek. – Egy otthon megtervezésénél a megrendelő egyénisége a döntő, és én vagyok az a kéz, ami lefordítja a fejükben élő álmot látványtervüké.

A szakembertől azt is megtudtuk, gyakori hiba, hogy nincs a szobában fókuszpont, vagyis egy olyan falfelület, bútor vagy tárgy, amely azonnal vonzza a tekintetet. De zavaró lehet a túlbútorozás is, ha például túl nagy egy kanapé, mert az zsúfoltságérzetet teremt. Lehet, éppen az zavar bennünket, hogy naponta háromszor nekimegyünk az asztal sarkának. Vagy egy napi használati tárgy

úgy el van téve, hogy csak nehezen hozzáférhető. Arra is figyeljünk oda, hogy hazaérve ne a munkát lássuk a lakásban. Vagyis ne legyenek szem előtt a felhalmozott, vasalásra váró ruhák, a mosatlan edény.

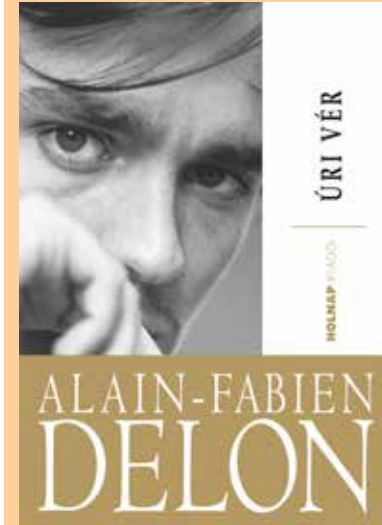
Önismereti kérdés, hogy el tudjuk dönteni, valójában mire van szükségünk. Például, ha valaki pörgős életet él, valószínűleg otthon inkább a megnyugvást keresi. Ha valaki mesterséges, ablaktalan környezetben dolgozik, lehet, hogy ezt kompenzálná az otthonában természetes anyagok, növények használatával. Egy biztos: környezetünkkel állandó kölcsönhatásban vagyunk, visszahat ránk, az életünkre. Az otthonunk, esetleg munkahelyünk saját ízlésünk szerinti kialakítása nagyszerű lehetőség az önkifejezésre.

LIÁROMI ZSUZSANNA

könyvajánló

HAVONTA MEGJELENŐ
KÖNYVAJÁNLÓNKBAN SORRA
VÉSSÜK AZ IRODALMI ÉLET
ÚJDONSÁGAIT, LEGYEN SZÓ
KLASSZIKUS, KORTÁRS,
GYERMEK-, TUDOMÁNYOS
VAGY ISMERETTERJESZTŐ
OLVASMÁNYOKRÓL EGYARÁNT.

Alain-Fabien Delon Úri vér

Alain-Fabien Delon, Alain Delon kisebbik fia első regényének sikerét nemcsak nevének és „angyalarcának” köszönheti, sokkal inkább annak, hogy jól szerkesztett, fordulatos, izgalmas fejlődésregényt tarthatunk kezünkben.

Fogyasztói ár:
2900 Ft helyett 1450 Ft

A 30 éves Holnap Kiadó ajándéka
olvasóinak: egész évben
30% kedvezmény
minden kiadványunkra.

Holnap Kiadó könyvesboltja:
1111 Budapest, Zenta utca 5.;
www.holnapkiado.hu

Hamvas Béláról beszélgetni, filozófiai kérdéseket megvitatni itt természetes, és az induló harmincfős létszám egyre gyarapszik, hiszen ide beülni olyan élmény, ami visszahúz, kíváncsvá tesz, megfog. A kellemes környezetet a Bártfai Vendéglő adja, amely 2019-ben nyílt meg olyan szépen kidolgozott dizájnnal és olyan minőségben, amivel az újbudai lakosság igényei kiszolgálhatók. Mivel a színvonalas borválaszték kialakítása is fontos volt, 2019 szeptemberében Bácsi Zoltánnal elindították a Bártfai Borklubot. A projekt sikeres lett, hiszen mindig ötféle különleges bort kóstolhatnak mérsékelt áron a résztvevők, a vacsora nem kötelező, de nagyon sokan rendelnek az adott borokhoz készített ínycsikmált fogásokról. A konyha egészen kiváló és megfizethető.

BOR ÉS BOLONDIZMUS

Amitől viszont ezeknek a kedd estéknél lelke is lesz, az Bácsi Zoli, illetve a belőle áradó lelkesedés, szeretet, meggyőződés, kedvesség és nyitottság. Ő bolondizmusnak nevezi ars poeticáját, és aki utánaolvas közösségi oldalán vagy honlapján (variskusz.hu), az meg is érti, miért. Őszinte meggyőződésének lényege, hogy a mai borászati eljárások, az alkalmazott kezelések egy része nem helyes, felesleges, sőt, a természetes folyamatokat tönkreteszi, és a mennyiségi szemlélet helyett a minőségre kell koncentrálni. Szerencsére ezt

már sok borász felismerte, és talán épp az ilyen borkluboknak köszönhetően mind többen lesznek.

A természetvédelem, a fenntarthatóság elve, a vegyszermentesség és a spirituális tudásra nyitott gondolkodás egyre inkább terjed. A holisztikus szemléletmód megértése fontos része a borklubnak is, ezért volt az első alkalom témái között a nagyüzemi borászati eljárások ismertetése helyett Hamvas Béla filozófiája és Márai, közben savakról, maradékukorról, hordófűszerekről, borvidékekről, a természethű borászkodás képviselőiről, ars poeticáról beszélgetve. Közösség épül, közös programokkal,

A bor filozófiája 2.0

A BÁRTFAI VENDÉGLŐBEN BÁCSI ZOLTÁN OLYAN BORKLUBOT VEZET, AHOL IGAZI KÖZÖSSÉG ALAKUL. A BORÁSZATI ISMERETEKET ELSAJÁTÍTVÁ, SZINTE ELFELEDETT HAGYOMÁNYOKKAL ÉS LEHETŐSÉGEKKEL TALÁLKOZVA, A VENDÉGEK ÉLETSZEMLELETE IS FORMÁLÓDIK.

olyan kapcsolatokkal, amelyek kifejezetten segítik az ismeretszerzést, egyéni fejlődést, az egész életen át tartó tanulás jegyében.

VISSZA A TERMÉSZETBE

Bácsi Zoltán igazi tanító lélek: erdész szeretett volna lenni, majd ökofaluba akart költözni, de a sors mégis úgy hozta, hogy bankár lett, pénzügyi szakember, projektmenedzser. Testi és lelki egyensúly fenntartásáért közben segítő szerepeket vállalt, önkénteskedett, természetgyógyászatot, pszichológiát, asztrológiát, keleti filozófiákat tanult, néhány évig a taekwondo edzősködés is hozzátartozott mindennapjaihoz. 2000-ben jött el

a megvilágosodás, amikor kezébe került Hamvas Béla A bor filozófiája című műve, és foglalkozni kezdett a borokkal, a borkészítés kérdéseivel. Több kurzust elvégzett, megismerte a hazai kézműves borászkodás főszereplőit, köztük Szentesi Józsefet, aki a mentora lett. Elkezdett borklubokat, túrákat szervezni, egy barátjával MZ motoron végigjárta a borvidékeket, sorban szedegetve föl a kincset érő ismereteket. Mert a lényeg a szőlőhegyeken van, amelyek az élet harmonikus, tökéletesen megépített részei – a házakkal, a templommal, a pincékkel, ég és föld találkozásával.

HAMVAS RECEPTJE

Aztán az élet úgy hozta, hogy Zoli Nadapon vett egy szőlőt, és elkezdte a művelését a felcsipegetett kevés tudással, de nagy lelkesedéssel. Negyvenévesen volt először metszőolló a kezében, és telefonos segítséggel próbált dolgozni. Ma is büszke rá, hogy a 2008-as bora így is hibátlan lett, és elveiből nem enged azóta sem: a minőség a fontos, ezért keményen korlátozza a mennyiséget, hogy tökéletes, szép borai legyenek. A környékeliek szemében ezért ők a „nadapi bolondok”, de ő ezt boldogan vállalja, olyannyira, hogy a bolondsipka lett borai védjegye. Idővel menedzseri állását is feladta az IBM-nél, és ma már abból él, amit szeret csinálni. Akinek szőlője van és kijár metszeni, annak az egész életszemlélete megváltozik, ez nemcsak az egészségre, de a szellemre is gyógyítóan hat. Bort inni este és olvasni, méghozzá verseket – ez Hamvas Béla receptje és Zoli hitvallása.

Bácsi Zoltán, azaz a Variszkus Pince borai ma Michelin-csillagos éttermekben éppúgy megtalálhatók, mint Újbudán, a Bártfai Vendéglőben. Hiába, a siker utoléri az embert akkor is, ha pusztá meggyőződésből „csak” a minőséget tűzi ki célul, van türelme és kitartása, és nem rest megosztani tudását, élményeit, mindig nyitottan figyelve a világra.

LSZEBENI DÓRA

Szubjektív ÚJBUDA

HA A HELYTÖRTÉNET SZÓT HALLJUK, AKKOR LEGTÖBBÜNKNEK EGY FÉLHOMÁLYOS KIÁLLÍTÓTÉR JUT ESZÉBE, AHOL RÉGI HASZNÁLATI TÁRGYAK, BÚTOROK ÉS MEGSÁRGULT FOTÓK SEGÍTSÉGÉVEL IDEZIK MEG EGY TELEPÜLÉS MÚLTJÁT. PEDIG MŰKÖDHET EZ MÁSKÉNT IS.

Egy családi összejövetelen, egy baráti társaság kocsmái beszélgetésén elhangzó régi történetek, anekdoták hallatán eszünkbe sem jut, hogy a jelenlévők mind helytörténészek, hiszen egy hely múltjáról is mesélnek, ahol gyerekkorukat, diák éveiket töltötték, vagy ahol a család élt. Globalizált világunkban viszont szinte mindegy hol élünk: mindenhol ugyanazok az üzletláncok és világmárkák vannak jelen, ugyanazokat a filmeket nézzük a mozikban,

a fenti kulturális katasztrófa is globális probléma. Nem véletlen, hogy egyre több embernek válik egyre fontosabbá a lokális, egy adott helyhez kötődés. Ami nemcsak az ottani zöldség és gyümölcs vásárlását jelenti, hanem az ízek, illatok, hangulatok, pletykák, szokások és hagyományok, azaz a hely történetének az ismeretét és annak gyarapítását. A világháló csak egy konstrukció, nem egy belakható tér, amelynek minden szegletét ismerjük.

Az írásokat 2020. október 1-jéig az akh@ujbuda.hu címre kell beküldeni, a szerző nevével és elérhetőségével, illetve a történet helyszínének és idejének megjelölésével együtt. Egy írás legfeljebb 5000 karakter lehet. Minden történet felkerül a szubjektivujbuda.blog.hu oldalra, a legjobbakból egy válogatást is megjelentet a gyűjtemény.

Fotó: Fortepan
miközben a „tök” egyforma fast fashion ruhákra cseppen az egyenchiropsról az egyenszós. A környezetszennyezés, a klímakatasztrófa mellett

A belakható tér emberléptékű, lehet egy falu, egy kisváros vagy egy nagyváros része: egy kerület, egy negyed, amelyet az egyén a magáénak

érezhet, hiszen ezer emlék köti az ottani utcákhoz, terekhez, épületekhez.

Az Albertfalvi Községi Házban működő Etele Helytörténeti Gyűjteményben több program is indul a következő években, aminek első elemeként áprilisban elkezdődik a kerületi szóbeli emlékek gyűjtése. A Szubjektív Újbuda programban olyan valós történeteket, visszaemlékezéseket várnak, amelyek a XI. kerülethez, illetve az azt alkotó városrészekhez kötődnek, felidéznek hétköznapiakat és ünnepeket. Lehetnek ezek vidám vagy meghatározó családi sztorik, régmúlt idők hangulatát megidéző írások, jeles újbudai polgárok bemutatása. A beküldő megírhatja, milyen volt iskolásnak lenni, hova járt sétálni, sörözni, hol csókolózott először, miként élte meg a család a II. világháborút, a szocializmust, az '56-os forradalmat, a rendszerváltást. Természetesen mai történetek is jöhetnek – lényeg, hogy megismerhessük az elmúlt évtizedek kerületének mindennapjait az itt élők szemével nézve.

LSZENTIMRELSZOLT

Manual Hungary Kft.
Hivatalos Konica Minolta márkakereskedés és márkaszerviz

www.szinesfenymasolok.hu

- > Bérbeadás, eladás, márkaszerviz
- > Költségelemzés
- > Üzemeltetés

Újbudai cégek részére 10% kedvezményt biztosítunk!

iroda@manualhungary.hu

Elöttem van KELET

A HADIK KÁVÉHÁZ IRODALMI MÚLTJA JÓL ISMERT, ÁM A BARTÓK BÉLA ÚT MÁSİK OLDALÁN LÉVŐ KELET KÁVÉZÓ ÉS GALÉRIA SEM A SEMMIBŐL TÚNT FEL. A NEKI OTTHONT ADÓ HÁZ IS CSUPÁN LÁTSZÓLAG SZÜRKE ÉS EGYSZERŰ.

csúcspont

A Budapest100 csodálatos kezdeményezés, számos újbudai épület történetét ismerhettük már meg általa. Például a Bartók Béla 29.-ét is, ez 2018-ban nyitotta meg kapuit a rendezvény során, százöt évesen. Siska Enikő alaposan feltérképezte akkor a ház kalandos múltját, többek között az itt működő Szonáta presszó legendáját, ám a történelem nem áll meg: a Kelet Kávézó beköltözésével évek óta ismét fent van a kulturális élet térképén ez a cím.

ÚRI KÖZÖNSÉG

A korábban még Fehérvári út 27. alatti telek története hasonló a környék sok más ingatlanáéhoz. A Szabadság híd 1896-os átadását követően robbanásszerű fejlődésnek indult a mai Újbuda, amit sok ingatlanbefektető igyekezett meglovagolni. Itt ráadásul azonos volt a megrendelő és a tervező, mert a bécsi tanulmányok, illetve „inasévek” után 1900-ban hazatért Jónás Dávid építész-mérnök (1871–1951) vette meg nejével a telket, és tervezett ide – testvérével, Zsigmonddal együtt – négyemeletes bérházat. A Jónás fivéreknek számos budapesti épületet köszönhetünk, legismertebb közülük talán az egykori Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat Dohány utcai tömbje; 1950 után ez Egyetemi Nyomda lett, ma irodaház működik benne. Ez már modern stílusú volt, ám itt, a Bartókon még nem olyan letisztult a homlokzat. De nem is a korábbi, historizáló stílusok szerint készült, hiszen a vízszintes tagolás a földszint felett hiányzik róla, függőleges vonalak kovácsolják egységbe az emeleteket.

Úri és polgári otthonok készültek az 1908-ban átadott házban – a kötelező házmesterlakáson kívül –, illetve két üzletnek és egy vendéglátóegységnek alakítottak ki helyet az utcafronton. Mivel az ingatlan U alakú, a lakások nagy része a két lépcsőház között feszülő függőfolyosóról nyílik, kaptak utcai és udvari ablakot is. Igaz, hátul nem utcára, hanem a Gellért-hegy meredek oldalára néz az épület, ott semmivel sem világosabbak a szobák, mint másutt némely udvari lakásban. Persze cserébe

mesélő falak

csendes és árnyas az az oldal. Az épületet ma körbejárva olyan, mintha nem hagyott volna nyomot rajta 112 év baja és vihara, ám erről szó sincs, még bombatalálatot is jegyez a története, ennek kijavítására alakult meg a lakók házszövetkezete. Siska Enikő kutatása szerint a porta sem az eredeti már, és a vakolat jó állapotából arra következtethetünk, hogy az is frissebb egy évszázadnál.

KULTÚRMISSZIÓ

A legismertebb lakó talán Almásy László Ede, azaz az „angol beteg” volt, kinek regényes élete hollywoodi filmet ihletett. Az Afrika-kutató legalább 1943-ig lakott ebben a házban, ám kétes szerepvállalásai miatt bujkált a háború után, nem tudni biztosan, hogy itt vagy vidéken. Ma a Dar Al Salam mecset foglalja el lakását, ami – ha úgy nézzük – az Észak-Afrika lakóihoz fűződő viszonyához illő folytatás. Ám Újbuda életében nem a mai imaház vagy Almásy vállaltak igazán nagy szerepet, hanem az utcafront egymást váltó vendéglátói.

Fotó: Bolla György, Fortepan

központ projekt, például a 2010-ben megnyílt Hadik Kávéház. 2013-ban a korábban más területen dolgozó Tímár Tibor már direkt azzal a céllal vizslatta a Bartók üzlethelyiségeit, hogy kultúrkávézót nyisson, amelynek állítólag a neve is az elhelyezkedéséből jön, hiszen a „nyugatos” Hadikkal átellenben nyílt meg a Kelet. A hely nemcsak a művészetre koncentrál, hanem a kulináris élvezetekre is: már nyitáskor cél volt spéci kávékkal és itthon kevésbé ismert ízekkel csábítani a közönséget.

Kolits Áron, aki 2014-ben baristaként került ide, természetesen sokat mesél a Kelet kávéiról. A hazai presszóknál megszokott olasz források helyett egy újhullámos kisüzemi pörkölőtől, az újbudai Casino Moccától szerzik be az alapanyagot. Míg az olaszok minél sötétebbre pörkölik a kávészemet, az új trend világosabban szereti, így nem lesz füstös és keserű, gyümölcsösebb marad az ital íze. Amit aztán nem csupán presszógépből, de filterrel vagy török módra főzve is lehet kérni a Keletben, akár Tom, az amszterdami szakács indonéz fűszerezésű ételei után. (Eredetileg nem kaptak melegkonyhai engedélyt, és a grillszendvicsek – különösen a harcsás – azóta is slágernek számítanak, hiába lehet most már akár ebédelni is.)

A Keletben tartanak kulturális esteket, havonta egyszer Tom is szervez angol nyelvű összejövetelt, de a hely különlegességét a könyvek adják. A polcokon kötetek százai sorakoznak, és aki hoz egy könyvet, az vihet egy másikat. Hiszen nem csak könyvtárakban lehet szabadpolcot tartani! A gyűjtemény magját az alapításkor szerezték be, de ma már raktározni is kell, ami nem fér el, annyian hoztak otthon feleslegessé vált, de másnak talán még értékes köteteket. Bár manapság már sok más formában adjuk át a tudást egymásnak, a nyomtatott könyv szimbolikus jelentőségű, így nem csoda, hogy ezt az amúgy profilidegen programot ennyi év után sem adják fel a Keletben. És az ilyen kulturális csereberére a sokat látott ház lakóinak sem lehet panaszuk.

BOLLA GYÖRGY

A mai fodrászüzlet helyén eredetileg pékség üzemelt, 1925-ben emelt kemencéje évtizedekig édesítette meg a lakók reggelét, az illatokról ma is regélnek. Az étteremnek szánt helyiségben a háború után a Bartók Eszpresszó és Cukrászda működött, ezt váltotta fel később a híres-hírhedt Szonáta presszó. Új tulajdonossal most is megtaláljuk az utca túloldalán, de a Szonáta virágkora a '70-es, '80-as években volt, amikor kultúremlékek, zenészek látogatták nagy számban. Kováts Kriszta színésznő szervezett itt esteket, ez volt Cseh Tamás törzshelye, így sok fiatal felkereste a presszót, sőt a Szomszédokban is feltűnt. Nem egyértelműen pozitív a történet kicsengése, a házban élők örülnek, hogy ma már nem tivornyák helyszíne az utcafront, de tény, hogy számos elismert művész fordult meg itt, a Szonáta mint találkozóhely értékes szerepet játszott.

IRÁNYTŰ

A sokat látott helyiségben ezután kínai gyorsbüfé nyílt, ami csendesebb, viszont olajosabb üzem, úgyhogy a lakók jó része bizonyára nem bánta, amikor bezárt. A Bartók Béla út környékének időközben új lendületet adott a kulturális város-

EGYETEM a korona idején

Maradjunk otthon: első hallásra nem hangzik nehéznek, valójában a mindennapi rutin és a személyes érintkezés hiánya könnyen okozhat szorongást, feszültségérzést. Mentális egészségünk érdekében fontos, hogy megpróbáljuk tudatosan áttervezni a helyzetet pozitív érzelmi töltetű fogalmakkal. Jó stratégia lehet, ha az otthonmaradást nem a kényszer és a lemondás felől közelítjük meg, hanem lehetőségként tekintünk rá. Annyi mindent csinálhatunk, amikor nincs minden esténk betáblázva. Főzhetünk komolyabb vacsorákat. Megnézhetünk három évadnál hosszabb sorozatokat. Vagy elvégezhetünk egy kurzust a Harvardon.

BEVEZETÉS A MOOC TÖRTÉNETÉBE

Ezt most csak online tehetjük meg, ám a virtuális térben végtelen számban és témában állnak

A BÁTOR HELYTÁLLÁST RITKÁN AZONOSÍTJUK AZ OTTHONÜLÉSSSEL, DE A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY ÁLTAL KIFORDÍTOTT VILÁGBAN JELENLEG EZZEL SZOLGÁLJUK LEGJOBBAN A TÁRSADALOM ÉRDEKÉT. A SAJÁTUNKAT PEDIG AZZAL, HA KIHASZNÁLJUK A VÁRATLAN SZABADIDŐT.

rendelkezésünkre ingyenes kurzusok a világ legjobb egyetemeiről. A bűvös rövidítés, amire rá kell keresnünk, a MOOC (Massive Open Online Course), ami nyílt, online szabadegyetemet jelent. A MOOC koncepciója 2011-ben robbant be, amikor az amerikai Stanford Egyetem oktatója, Sebastian Thrun online tette elérhetővé a Bevezetés a mesterséges intelligenciába kurzusát. Mintegy 160 ezer 10 és 70 év közötti hallgató vette fel – 190 országból. A sikeren felbuzdulva Thrun még abban az esztendőben megalapította nyílt online kurzusokat kínáló weboldalát, a Udacityt, majd hamarosan megjelent a piacon a hasonló profilú Coursera, illetve edX. A platformokon a legkiválóbb egyetemek adtak hozzáférést kurzusaikhoz tömegeknek, ingyen. A The New York Times a MOOC évévé nyilvánította 2012-öt, úgy

tűnt, ez alapjaiban forgatja fel és demokratizálja a felsőoktatást, a tudáshoz való hozzáférést. A Coursera az első évében gyorsabban nőtt, mint a Facebook, Thrun pedig azt valószínűsítette, hogy tíz esztendőn belül az online szerzett diplománkkal vágunk fel az állásinterjún.

ELMARADÓ FORRADALOM

Ma már látható, hogy a felsőoktatás nem alakult át teljesen digitálissá, és a MOOC sem váltotta be a benne való egyenlő részvétel ígérését. A korra, nemre, nemzetiségre, társadalmi helyzetre, egészségügyi állapotra való tekintet nélkül elérhető felsőoktatás absztrakt lehetőségéhez képest a valóságban az ingyenes online kurzusokat – hasonlóan drága analóg megfelelőikhez –, elsősorban fejlett országokban élő, tanult fehér férfiak veszik fel. A sérülékeny társadalmi csoportok tagjai a szükséges digitális kompetenciák és információ hiányában sokkal kisebb számban jelentkeznek ilyen képzésekre, és ha elkezdik is, alacsonyabb arányban végzik el őket.

A lemorzsolódás minden rétegben jelentős: egyes kutatások szerint a résztvevők alig 10 százaléka fejezi be sikeresen a képzést. A szituáció ismerős lehet az újrési fogadalmakból: tudjuk, hogy hasznunkra válna, megvan a vágy, az elhatározás, de ha márciusban lejár a jogabérlet, statisztikailag ritkán hosszabbítjuk meg egész évre. Jó szokásokat kiépíteni nem egyszerű, de kifizető. Márpedig az egész életen át való tanulás vitán felül jó szokás, és a pozitív rutinok kialakításának hagyományos trükkjei segíthetnek abban is, hogy átküzdjük magunkat a frissen felvett MOOC-unkon.

MÓDSZERTANI ALAPOZÓ

Elsőként fontos tisztáznunk az elvárásainkat, és ehhez mérten definiálni a sikert. Lehet, hogy

el akarjuk mélyíteni meglévő tudásunkat, vagy teljesen új ismereteket szeretnénk elsajátítani, vagy egyszerűen a tanulás örömét akarjuk átélni. Érdekes időt szánni a kurzus kiválasztására, vannak ezek összehasonlítására specializálódott oldalak is (pl. a classcentral.com). Hallgassunk bele a bevezetésbe, bizonyosodjunk meg, hogy szimpatikus a tanár, ellenőrizzük, rendelkezünk-e a kellő ismeretekkel. A jelentkezési oldalnál rendszerint feltüntetik, milyen hosszú a kurzus, és heti hány órát vesz igénybe. MÉRLEGELJÜK, BELEFÉR-E az időnkbe, és ha igen, alakítsunk ki személyes órarendet – ha az egészet hagyjuk a hétvégére felgyűlni, kisebb eséllyel vesszük a feltornyosult akadályt. Segíthet, ha végigkattintjuk az egyes órák tematikáját, megnézzük, mennyi és milyen nehézségű feladatot kell abszolválnunk hetente. Az online tanulás nem tudja visszaadni egy zizegő

kampusz hangulatát, de az ottani közösségnek is van megtartó ereje, építünk rá: fórumozunk, kérjünk segítséget, adjunk tanácsot. A támogató közeg erősíti az elköteleződést, és még virtuális barátokra is találhatunk.

Ha mégsem jutunk el a kurzus végéig, ne csüggedjünk; ha csak egy videót néztünk végig a digitális marketingről, annyival is okosabbak lettünk. Ha pedig sikerül kipipálnunk az összes elemet, regisztrációs díj fejében elektronikus bizonyítványt is szerezhetünk, hogy lássák a LinkedIn-követőink: bizony, a Harvardon is tanultunk (kicsit).

LŐRINCZADRIENN

KIKAPCS – alapítvány mint startup

A FIATALOK SZABADOK, MONDJÁK A FELNŐTTEK. ÉN IS HAZUGNAK ÉREZTEM EZT ISKOLÁSKÉNT, PEDIG VAN IGAZSÁG BENNE, ÉS VANNAK, AKIK TUDNAK ÉLNI A LEHETŐSÉGEIKKEL.

A KIKAPCS alapítvány két lelke és motorja, Bárdió Luca és Környei Viktória barátnők. A BME Gazdaságtudományi Kar gólyatáborában ismerkedtek meg, és találtak egyből közös hangot; együtt kezdtek neki a „Startup VIP” tárgynak is 2017-ben, amit a Demolánál tartottak. Bár ma már nem a XI. kerületben van a táborhelyük, nyugodtan mondhatjuk, hogy itt kezdődött minden.

VÁLLALKOZNI MÁSOKÉRT

A Demola kurzusán startup ötletek versenyztetésével kezdtek, hogy aztán a legjobbakkal foglalkozzanak a szemeszter során. Luca és Viki

tanári unszolásra felvetette, hogy szeretnének SNI-s, azaz speciális nevelési igényű gyerekekkel foglalkozni, az őket nevelőknek segíteni. A kurzus hallgatóinak fő feladata a piackutatás, az ötletek validálása, azaz működőképességük ellenőrzése volt, ez pedig pozitív visszajelzéseket kapott, tehát üzleti tervet készítettek, és '18 tavaszán pitch versenyen mérték össze másokéval. Itt a zsűri Luca és Viki tervét találta legerősebbnek, úgyhogy a pilot, azaz az első próba már 2018 májusában lezajlott.

Az egész elképzelés gyökere, hogy az SNI kategória ugyan sokféle gyereket fed le, de az érintett családok közös problémája a pihenés, a nyaralás megszervezése. Nemcsak pénzügyi okokból, hanem azért is, mert nehéz megfelelő szállást találni, amiről biztosan tudhatják a szülők, hogy szeretettel és megértéssel fogadják a megsokkottól eltérő kéréseiket, a gyerekek viselkedéséből

powerpoint

eredő helyzeteket. Ennek természetesnek kellene lennie, mégis minden érintettnek vannak kellemetlen tapasztalatai. Ezért Luca és Viki azt tűzte ki célul, hogy ezt megszervezzék a családoknak.

A modell háromoldalú. Egyrészt az alapítvány keres meg szállásokat, és szerződik velük néhány napos, kedvezményes pihenési alkalmakról. Ezekre egyszerre több érintett családot szerveznek, és segítőköt, például animátort és jógaoktatót visznek. Másrészt az ügynek megnyerhető cégek támogatásából fedezik a fennmaradó költségek felét, tehát a családok negyedáron kapnak valamit, amit kifejezetten számukra készítettek elő. És a harmadik oldal? Egy ilyen lehetőséget nem lehet csak úgy meghirdetni, akkor működik jól a rendszer, ha a segítség oda megy, ahol a legnagyobb szükség van rá. Ezért a KIKAPCS ma már „gyűjti” a családokat, amelyeknek a nyaralásokon kívül is szerveznek eseményeket.

ÜZLET ÉS SEGÍTÉS

Sok a rossz tapasztalat alapítványokról, általában nehezen helyezük el, hogy önkéntes munkáról vagy üzletről van szó. Luca és Viki szerint úgy lehetne megfogalmazni, hogy az övék olyan vállalkozás, amely társadalmi hasznot hoz. Az alapítvány működése nem ingyenes, vannak költségek, és mivel főállásban dolgoznak benne, bért is vesznek ki belőle. Fiatalok még, további tanulmányokat és munkahelyeket terveznek, tehát nem fogják tudni örökké maguk működtetni, szükség lehet alkalmazottakra. Ám ez mit sem változtat a lényegen, hogy néhány kezdeti döccsenő után rakétasebességgel indult be a KIKAPCS.

Pedig a tervük hiába lett siker az iskolában, hiába mutatta piackutatás, hogy szükség van

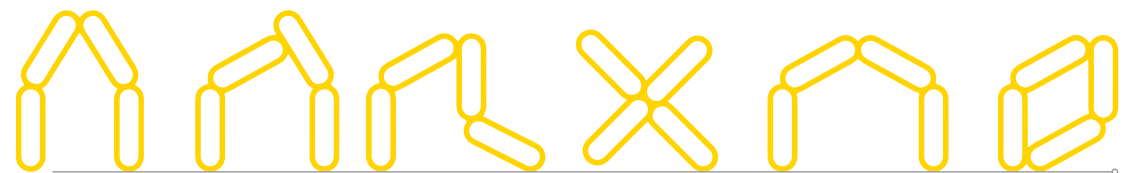
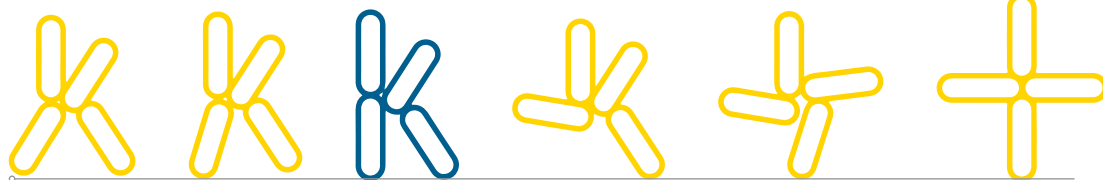
az ötletre, a 2018-as pilot kis híján meg sem valósult. Rögtön a legelső cégnél ugyanis, ahol fogadókézsnek tűntek, elutasították a lányokat azzal, hogy üzletnek ugyan jó lehet, de hol vannak belőle az emberi történetek. Márpedig éppen az alapítványok iránti gyanakvás miatt az érintetteket megnyerni a legnehezebb. Végül 2019-ben jegyezték be a KIKAPCS alapítványt, akkor húsz családdal és három szállóval működtek együtt, ám idén már 52 család vesz részt a programban, várhatóan nyolc-kilenc szállóval. Nemcsak a nyaralásokat szervezik, de év közben is közösséget építenek a résztvevőkkel.

TÁMOGATÓK KERESTETNEK

Ma úgy tűnik, sínen van a KIKAPCS, például a gyerekekkel foglalkozó alapítványoknak létrehozott co-working és támogató

központ, az Appy is befogadta őket. Ez nem kis szó, mert itt a hátrányos helyzetű, illetve sérült gyerekekkel foglalkozó alapítványoknak biztosítanak co-working teret, tanácsadást és fejlesztést, térítés nélkül, támogatóként. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a lányok hátradólnének. Szó sincs arról, hogy a lányok hátradólnének. Jövőre szeretnének száz családra bővülni, és személyes továbbtanulási céljaik is vannak a területen. Folyamatos kihívás pénzügyi támogatókat megnyerni, ezért szeretnének pályázati forrásokhoz jutni, illetve egyéni támogatókat gyűjteni közösségi finanszírozáson keresztül. Ezeket meg kell ismerni, meg kell tanulni használni, tehát kihívás akad bőven. Ám már az első év annyi pozitív visszajelzést, annyi örömet adott Lucának és Vikinek is, hogy most már nem tántorítja el őket semmi a céljuktól.

LOBLLA.GYÖRGY

Óda egy ÚJHULLÁMOS KÖNYVTÁRHOZ

A KÖNYVMOLY KÉKHARISZNYÁK ÉS AZ OLVASÓTERMI „CSENDET KÉRÜNK!” TÁBLÁK KORA LEJÁRT. HÁLA A LEGOLVASOTTABB NEMZETNEK TITULÁLT FINNEKNEK, HELSINKI KÖZPONTI KÖNYVTÁRA FELETT BÜSZKÉN ÁLLHATNA A FELIRAT: „KI ITT BELÉPSZ, HAGYJ FEL MINDEN BEIDEGZŐDÉSSÉL!”.

Foto: Oodi Helsinki Central Library/Tuomas Jusheimo, Risto Rimppe, Maarit Höhteri, Andrey Shadrin

fénypont

Vörösmarty Mihály az Oodiban ücsörögve biztosan nem írta volna meg a Gondolatok a könyvtárban, mert annyi pozitív impulzus érte volna ott, hogy esze ágában sem lett volna töprengeni az emberi élet céljáról és feladatairól. A magyar irodalom nagy szerencséjére csak 174 évvel e vers születése után nyílt meg nyelvrokonaink fővárosában ez a páratlan létesítmény. A „Helsinki nappalijának” becézett Oodi több mint könyvtár. A hajót formázó épület egy színes, inspiratív közösségi tér, amely minden korosztályt belépésre és felfedezésre invitál, minden elemében a finnek progresszív gondolkodását és társadalmi törekvéseit szimbolizálja. A letisztult formák, a fa–acél–üveg felületek harmóniája, a tágas és intim terek váltakozása kellemes atmoszférát teremt nemcsak az olvasáshoz, hanem egyéb kreatív tevékenységekhez is.

A finn parlamenttel szemben elterülő háromemeletes épület multifunkcionális: az olvasás mellett lehet itt kávézni, munkaügyi meetinget tartani, gyerekfoglalkozásra menni, vagy éppen randizni. Nem kiszolgál, hanem hozzáférést ad, itt nem olvasók, hanem fogyasztók vannak. A névajánlás is demokratikus úton, szavazással zajlott, ennek eredményeként választotta a zsűri az Oodi, azaz óda nevet: rövid, könnyen megjegyezhető, és híven tükrözi a hely irodalmi kötődését.

A KÖNYVTÁR ÚJRAÉRTELMEZÉSE

Miért az Oodi nyerte el 2019-ben az Év Közkönyvtára címet? A Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetségének (IFLA) döntése szerint ez valójában egy kulturális

és rendezvényközpont a funkciók és szolgáltatások széles tárházával. Már az első emeletnél (a finnek nem használják a földszint fogalmát) megdől minden addigi elképzelésünk egy könyvtárról, hiszen ott találkozhelyeket, mozit, kávézó-éttermet, előadó- és kiállítótermeget találunk. A DNS-

spirálokat mintázó lépcsőn jutunk fel a második szintre, ahol stúdiók, termek, irodák, üdögélő lépcső, alkotóhely, dolgozószoba és közösségi munkatér várja az érdeklődőket. Az Oodi kiválóan alkalmas kis- és nagycsoportos műhelymunkákra vagy tanulásra. Itt minden eszköz adott az alkotáshoz: varró-, illetve jelvénykészítő gépek, 3D-s és plakátnyomtatók, pólónyomó eszközök várják a tevékenykedni vágyókat. A közösségi konyhában főzőtanfolyamot lehet tartani, a hangstúdiókban bármelyik feltörekvő zenekar rögzítheti első albumát, de lehetőség van videofelvételek készítésére és szerkesztésére is, csak időben kell hozzá foglalni.

A harmadik emeletre felérve tárul elénk a „könyvmennysziget”, amely közel százezer kötetet kínál finnül és számos más nyelven, emellett folyóiratokat, napilapokat olvashatunk papíron és tableten egyaránt. A családokat játszótér és gyereksarok várja, de érdemes elmenni egészen a hajó orráig, ki a teraszra, ahonnan remek kilátás nyílik a városra.

FENNTARTHATÓSÁG ÉS EGYENLŐ HOZZÁFÉRÉS

Az épület tervezői kellő figyelmet fordítottak az akadálymentesítésre, így az kerekesszékelés és babakocsival is könnyen bejárható. Vakvezető kutyák bevitele megengedett, és lehetőség van babakocsi-kölcsönzésre is. A nyugodt, természetbarát környezetet lucfenyő burkolatok és antiallergén növényekből kirakott zöldfalak teremtik meg. Az olvasgatás utáni aktív pihenéshez bérelhetünk rollert, gördeszkát vagy társasjátékokat. A nyitvatartás nagyvonalú, hiszen az Oodi a hét minden napján, kora reggeltől késő estig várja az érdeklődőket.

JÖNNEK A ROBOTOK

A beiratkozás és a szolgáltatások igénybevétele ingyenes, a késedelmi díjak csupán jelképesek. A megrendelt, lefoglalt könyveket az első emeleten vehetjük át, és itt tudjuk leadni a visszavitteket is a vonalkódeolvasóval ellátott automatáknál. A beérkezett kötetek téma szerint csoportosítva futószalagokon keresztül dobozokba kerülnek, ezeket aztán robotok szállítják el a megfelelő részlegekre. Így könnyen előfordulhat, hogy a liftben vagy a közösségi terekben kicsi, de teherbíró robotok kerülgetnek minket.

Az Oodinak nincs szüksége reklámra, az intézmény a napi 10–20 ezer látogatójával önmagáért beszél. A díjnyertes könyvtár különlegessége a szerteágazó funkcióin kívül egyértelműen abban a laza, inspiráló légkörben rejlik, ahol jó lenni és feltöltődni.

REICH NÓRA

fénypont

Vissza JERUZSÁLEMBE

„HA ELFELEJTKEZEM RÓLAD
JERUZSÁLEM, FELEJTKEZZÉK EL
RÓLAM AZ ÉN JOBBKEZEM! NYELVEM
RAGADJON AZ ÍNYEMHEZ, HA MEG
NEM EMLÉKEZEM RÓLAD; HA NEM
JERUZSÁLEMET TEKINTEM
AZ ÉN VIGASSÁGOM FEJÉNEKI!”
(ZSOLTÁROK KÖNYVE 137. 5.)

Talpig feketébe öltözött, szakállas-pajeszos ortodox zsidó siet leszegett fejjel, ügyet sem vetve az útjába esőkre. Fülöp-szigeteki zarándokok állnak a Jézus Krisztus utolsó útjának tartott Via Dolorosa stációja előtt, a csoport élén egy dizájn-pólós férfi adja át egy másiknak a jelképesen cipelt keresztet. Arab asszonyok kuporognak a földön levélcsomók, hagymakötegek, babbal teli zacskók mögött várva a vevőket. Mögöttük mobilüzlet, az oroszul beszélgető eladóknak egyszerre kell túlkiabálniuk a harangszót és a müezzint.

keresztény egyház felügyelete alatt álló kaotikus Szent Sír templomot, a hajdani szentély tőfalából megmaradt Nyugati Falat (amit a zsidók nem neveznek Sírátófalnak). Azt is meg lehet szokni, hogy olykor a Biblia szolgálhat helynévmutatóként: Sion hegyének érintésével lehet átmenni az örmény negyedből a zsidó negyedbe, a panoráma része az Olajfák hegye, egy gótikus termet úgy mutogatnak, mint ami az utolsó vacsora színhelyére épült, közelében van Mária „elalvásának”, azaz halálának temploma és még lehetne sorolni. Magyar látogatónak abba is fura belegondolni, hogy az óvárost egy olyan fal tetején lehet körbejárni, amelyet az a török hódító, I. Szulejmán építtetett, aki Szigetvár alatt halt meg.

EGY ÓVÁROS, AMI ÚJ

A 16. századi hatalmas fal egyébként jeruzsálemi mércével mérve is réginek számít – az óvárosban ugyanis a csodával határos módon megmaradt szent helyeken, római és középkori emlékeken

fénypont

kívül nem sok régi ház van. Érthető, hiszen kevés olyan város van a világon, amelyet annyiszor leromboltak – hol teljesen, hol részben –, mint Jeruzsálemet. A mai óváros lakóházainak jelentős része az 1948-as, vagyis az Izrael állam születését követő arab–izraeli háború, illetve az 1967-es, a határokat felülíró hatnapos háború után épült, szisztematikus pusztításokat követően. (A két dátum között Jeruzsálem keleti része az óvárossal együtt Jordániához tartozott.) A sok viszonylag új ház, a muzulmán negyeden végighúzódó bazár, a templomok és minaretek valahogy mégis egységes, természetes háttérrel adnak az egésznek.

KÜLÖN VILÁGOK

Jeruzsálem persze nem csak az óvárosból áll. A falakon kívüli nyugati rész – amely 1967 előtt is Izraelhez tartozott – igazi mediterrán város, annyi különös ismertetőjellel, hogy sok helyen emlékeztetnek táblák, fotók arra, milyen harcok dúltak ott, főleg 1967-ben. Néhány sarokra a főútvonaltól azonban teljesen más világba, sőt, korszakba kerülhet az utazó. Az ütött-kopott kis házak egy 19. század végi kelet-európai gettóban is lehetnének – leszámítva az ócska léghangot –, a szigorú ortodox követelmények szerint öltözött járókelőket csak a mobiljuk teszi jelen idejűvé. Még a beszédük is más: az államnyelv héber helyett a jiddist használják. Ez a Mea Searim, az ultraor-

odox zsidók városrésze. Az itt élők a száz–százötven éve Kelet-Európából érkezett bevándorlók leszármazottai, akiknek a viszonya a mai Izraelhez finoman szólva is bonyolult, a vallási előírások követésében mereven elkülönülnek a világias államtól. A turistákat nem zárják ki, ám a negyed belsejében akkor sem látják őket szívesen, ha azok tartják magukat a nagy táblákon közölt öltözködési és viselkedési szabályokhoz.

A komor hangulatú utcákról aztán hamar vissza lehet kerülni a mediterrán lazaságba. Két-három villamosmegálló a hatalmas Mahana Yehuda piac, ahol megfér egymással az arab eladó, a zsidó vevő és az ámuló idegen. A felhozatal elképesztő, és még a kávézók, falatozók sem turistásodtak el annyira, hogy az élvezetes kóborlás után ne azt mondja az utazó, amit egész Jeruzsálemre is: ide még visszajövök.

HOL VAGYUNK?

Ez egy hétköznapi utcakép Jeruzsálem óvárosából, aki ismerős arrafelé, annak aligha tűnik furcsának. Aki viszont először jár ott, az jó eséllyel akkor is kapkodja a fejét, ha felkészült az ősi városból. Hiába tudja valaki, hogy három nagy vallás szent helyén jár (zsidó, keresztény, muzulmán), hogy szinte minden utcáról külön könyvet lehetne írni, hogy kibogozhatatlanul sokfelől érkeztek a város lakói, illetve őseik. Amikor élőben kerül szembe mindezzel az ember, akkor nem árt fogódzókat keresni ahhoz, hogy tudja, hol is van.

Az ikonikus épületeket könnyű azonosítani. A kizárólag muszlimok által látogatható, arany-szín kupolás Szikla-dómot a Templom-hegyen; a Dávid király tornyaként tisztelt, Heródes által építtetett citadellát a Jaffa-kapunál; a hatféle

KOLLÁR-KLEMENCZ LÁSZLÓ ÚJ OLDALÁRA CSODÁLKOZHATTUNK RÁ RÖGTÖN, AHOGY MEGÉRKEZTÜNK A FONÓBA. MÍG A STÁB KIPAKOLT, AZ ÉNEKES ELMÉLYEDVE BESZÉLGETETT EGY MUNKAFÜZETÉT SZÍNEZŐ NAGYCSOPORTOSSAL, A STÁB BEUGRÓ TAGJÁVAL, ISKOLÁRÓL KÉRDEZTE, ÉS MESÉLT NEKI KISCSOPORTOS ROLI FIÁRÓL, AKI MÁR NAGYON VÁRJA, HOGY NAGYNAK SZÁMÍTSON AZ OVIBAN.

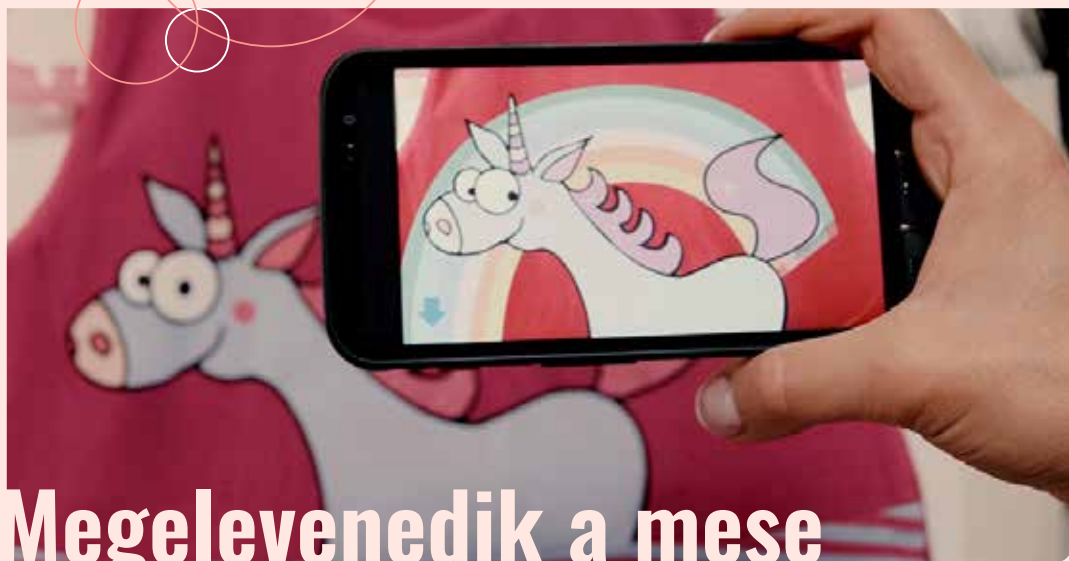

A SZÍNPAD FESZÜLTTE TESZI, AZT ÉRZI, RAJTA VAN A TEHER, HOGY MEG KELL MUTATNIA MAGÁT, ÉS MEG KELL FELELNI A KÖZÖNSÉGNEK. EGY-EGY FELLÉPÉS ELŐTT SOKSZOR ESZÉBE JUT, MIÉRT NEM TUDOTT EGY NORMÁLIS SZAKMÁT VÁLASZTANI. „MINDIG IS VÁGYTAM OLYAN DOLOGRA, AMIT OTTHON CSINÁLHATOK. EZ A LOVAS TÉMA PÉLDÁUL EZÉRT LETT. NEM JÁR OLYAN IZGALOMMAL, MINT EGY KONCERTFELLÉPÉS. ÉS AZ IS SOKKAL BÉKÉSEBB, AHOGY AZ EMBER MEGÍRJA OTTHON A KÖNYVÉT, AZTÁN LEADJA, ÉS AZ ELINDUL A MAGA ÚTJÁN VALÁHOVA. ABBAN NEM KELL KONFRONTÁLÓDNI A KÖZÖNSÉGGEL.”

AZ ÉNEKES NEM UTÁLJA A FOTÓZÁSOKAT, DE AZÉRT SZERET RAJTUK TÚL LENNI. BE VAN OSZTVA AZ ÉLETE, AKKOR ÉRZI JÓL MAGÁT, HA HASZNOSAN TÖLTHETI AZ ÓRÁIT. „CSAK AKKOR ÉRDEMES FOGLALKOZNI VALAMIVEL, HA AZ EMBER ODAFIGYEL ARRÁ, AMIT CSINÁL, HA ODA TUDJA TENNI MAGÁT, MÁSHOGY NINCS ÉRTELME. A KISTEHÉN ZENEKARRA ÉN MÁR NEM TUDTAM ODAFIGYELNI. A KAMARAZENEKAR, A GRECSÓ KRISZTIÁNNAL KÖZÖS PROJEKT, AZ ÍRÁS NEKEM MOST FONTOSABB.”

Megelevenedik a mese

DINÓ, PANDA VAGY JEGESMEDVE A SZOBÁBAN? A CSEPPKE ÚJ FEJLESZTÉSÉNEK KÖSZÖNHETŐEN MEGELEVENEDNEK A MESEFIGURÁK A GYEREKEK ÁGYÁBAN.

A Cseppke valami olyat alkotott, ami egyedülálló, új és segítséget nyújt a kisgyerekek elaltatásához: ez a Cseppke-applikáció. A szülők altatózajokat találnak benne, hangos meséket valamennyi Cseppke-figurával, amelyek meg is elevenednek. Ha az applikáción bekapcsoljuk az „Életre kelt Cseppke” menüpontot, és a mobilkészülék kameráját a gyerek hálószáján található

minta felé fordítjuk, akkor az állatka megmozdul, történik vele valami csodálatos, esetleg meg is szólal, dalra fakad, vagy éppen – mint a tündér – jó éjszakát kíván.

A szülőknek könnyebbé válik az esti rutin, a picik gyorsabban merülnek álomba. A megelevenedő figurák meséssé varázsolják az altatást. Aki ismeri, az tudja, hogy az összes babaszákon szereplő Cseppke-figurának van egy saját meséje, amely meseterapeuta szakpszichológus segítségével született.

– Az applikáció segítségével a gyerekek kedvenc színészei, Vadász Bea és Előd Álmos tolmácsolásában hallgathatják meg a meséket, vagyis már

nem a mi generációnk mesemondói beszélnek

– mondta el Szabó Patrícia, a Cseppke kampányfőnöke.

A fejlesztés egy évet vett igénybe, és a saját gyerekeiken, illetve az ismerősökéin tesztelték az appot. – A tulajdonosok, Giret Fruzi és Laár Györgyi olyat szerettek volna alkotni, amely a mai korhoz közelebb áll, és a szülők is ezt várják el, hiszen a digitalizációt ma már nem lehet kizárni az életünkéből, és nem is kell. A visszajelzések alapján a gyerekek odáig vannak érte, köztük az enyém is, aki most hatéves. Nálunk az unikornis figura a menő – tette hozzá Patrícia.

B32

GÉVAI CSILLA
 2019. Április 18., csütörtök 18.00

ÜRFÜRDŐ

25nca

B32

NAGYON ZÖLD NAP
 2019. április 14.

10:00-12:00: Képzés a környezetvédelemről és a fenntarthatóságról
 12:00-13:00: Zöld Déleztel: egészséges és helyi élelmiszer
 13:00-14:00: A zöld építészet szerepe a fenntarthatóságban
 14:00-15:00: A zöld építészet szerepe a fenntarthatóságban

25nca

B32

Tompocs Kátya Holdjárata
 koncert
 2019. április 6. 18.00

25nca

B32

AJÁNDEK ELKAZOVSZKIJ
 (1949-2020)
 2019. december 11., kedd 18.00

25nca

B32

Vasáros Éjre Dargó
 Nyári koncert
 2019. április 20. 18.00

25nca

B32

ROMANTIKUS TÁJ ÉGŐHÁZAL
 2019. június 27., szerda 18.00

25nca

B32

2019. szeptember 13., csütörtök 18.00
 333 Fesztivál

25nca

B32

KÉP SZÓVEG BUDAPEST

A B32 Galéria és Kultúrter és a Fénylők Szövetsége közös rendezése

25nca

TÚLÉLŐ
 AZ ÉSHERMÉLETTI ÉMBER
 2019. november 14. 18.00

5 TUTI TIPP

25nca

LOVASI
 EGY AZ EGYBE „CSAK MAGA”
 2019. november 17. 18.00

25nca

B32

SOUND CHECK
 és a BORSÓDY ESZTER TÁRSASÁGOKTÓL Bemutató!

KÖPÖNYEGFORGATÓK
 // 2. születési koncert

2019. november 14. 20.00

25nca

B32

Tűzijátékok
 BORSÓDY ESZTER
 DIÓS GABRIELLA
 UJJ ZSUZSA

2019. DECEMBER 12., CSÜTÖRTÖK 18.00

25nca

B32

FERENCZI GYÖRGY ÉS AZ ISÓPESTI RACKÁK
 11. évi koncert

2020. január 4. 19.00

25nca

B32

TÁMASZ
 KRAJCSOVICS ÉVA
 2020. február 10., szerda 18.00

25nca

B32

LOVASI PREMIUM ART FAIR

2020. május 24-26., szerda - péntek 10.00-18.00

25nca

B32

PÁRIZS, PARIS!

2020. május 25., szombat 18.00

25nca

<http://pontmagazin.hu/helyszinek/b32-galeria-es-kulturter/>
<https://www.facebook.com/B32kulturter>

podcast **3as** szereposztás

A B32 Galéria és a Színházjunkie online rádióadása

Egy podcast, ahol a szerepeket a színház és a társzművészetek kapják:
minden adásban, minden leosztásban más és más.

**1 téma, 2 vendég,
és Kovács Gabi újságíró, aki mindig a 3-ik.**

A beszélgetések után a **#vigyenela7esbusz** rovatunkban
szponzorautó híján buszra szállunk ismert arcokkal.

ADÁSOK:

A BOHÓC

Vendégek: Gyulay Eszter,
Méhes Csaba, Scherer Péter

ADHD

Vendégek: Varga Ádám,
Gergye Krisztián, Krámlí András

SZINTÉN ZENÉSZ

Vendégek: Katona László,
Szurcsik József, Tasnádi Bence

Keressd a 3as szereposztást a Spotify, a Mixcloud lejátszókon,
valamint a podcasts.com oldalon.

facebook.com/B32kulturter • facebook.com/szinhazjunkie